No. 83. ZATURDAG 11 JULIJ. 1857.

VIER EN DERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regel *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie Drenthe, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat hij gemagtigd is, aan de miliciens der ligting 1853 voor deze provincie in dienst gesteld, die zich in het genot van onbepaald verlof bevinden, op hunne aanvrage vergunning te verleenen *tot uitoefening van de Buitenlandsche Zeevaart* en zulks, zonder onderscheid of zij al dan niet, dat bedrijf voor hunne inlijving exerceerden.

Assen den 8 Julij 1857.

De Commissaris des Konings voornd.,
DE VOS VAN STEENWIJK.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

10 Julij.

De herstemming te Parijs heeft eene zegepraal geschonken aan de oppositie.

Cavaignac verkreeg 600 stemmen meer dan de eerste keer en werd alzoo verkozen tot lid van de Wetgevende Magt.

Varin, de regerings-candidaat, had bij de eerste stemming de meeste stemmen, doch nu behaalde zijn tegenstander, de heer *Olivier*, de overwinning en had 1000 stemmen meer.

De derde oppositie-candidaat behaalde de zege met 17078 tegen 11038 stemmen.

Dat is opmerkelijk.

De vraag is nu: zal *Cavaignac* den eed van trouw aan den Keizer en aan de constitutie doen?

Maar ook: wat zal de Keizer, van zulk eene nederlaag in zijne hoofdstad zeggen. De stad, die hij als 't ware door herhaalde tooverslagen herschept, en waar hij het geld langs alle kanalen onder het volk brengt?

Men zegt, dat hem de raad werd gegeven: „beperk het verkiezings-regt!" maar men voegt er bij, dat dit werd gewezen van de hand.

In de departementen zijn de herstemmingen gunstiger voor het Gouvernement afgeloopen en is het getal bepaalde opposanten slechts *zeven*, namelijk als allen den eed willen afleggen.

Maar — 't gewigt der stemming zit niet in het cijfer der leden van de oppositie van de Wetgevende Magt — het moet gezocht worden in het getal der stemmen van de candidaten der oppositie.

De diplomatieke wereld bemoeit zich met het resultaat der verkiezingen in hooge mate. Zij begrijpt, en onzes inziens te regt, dat daardoor aan de keizerlijke politiek en administratie eene andere rigting behoort gegeven te worden.

Algemeen gelooft men, dat de dagbladen bij uitnemendheid, de „keizerlijke" genoemd, door onberedeneerde polemiek en tartende spotternij, de zaak hebben bedorven.

Dikwijls gebeurt het, dat een „onhandig vriend" meer kwaad doet dan een „verklaard vijand."

De dagbladen der oppositie spreken over de behaalde overwinning zeer bedaard, terwijl de gouvernements-bladen een deftig stilzwijgen bewaren.

Dat was te voorzien.

Die te hard blaast, heeft spoedig gedaan.

De *Assemblée Nationale* is voor twee maanden geschorst. Deze gestrenge straf is toegepast over een artikel, waarin gezegd werd, dat de parlementaire notabiliteiten stelselmatig van de stembus verwijderd bleven en de autoriteit te veel invloed op de kiezers uitoefende.

Een ander dagblad, *de Estafette*, ontving voor de tweede keer eene waarschuwing.

Overigens geeft Frankrijk geen nieuws.

De keizer leeft stil en denkt welligt over 't geen hem te doen staat *tegenover* of *met* de stembus.

De Fransche verkiezingen worden te Londen steeds druk besproken, en op het bal, dat door den Pruissischen ambassadeur ter eere van de verlooving van Prins *Friedrich Wilhelm* met de koninklijke Prinses gegeven werd, en waarop de zegepraal der oppositie door den telegraaf werd medegedeeld, werd door de niet-dansenden, en welligt zelfs *al dansende*, over de parlementaire gebeurtenis gesproken.

De *Sun* zegt er ook het zijne van en hij raadt den Keizer: „geef het Volk meer vrijheid!" De *Times*, de vrijheidshaan, en die dikwijls een democratisch geluid liet hooren, roept echter: „hef het algemeen stemregt op!"

Dat monsterblad heeft wel eene bewegelijke politiek!

Engeland is thans stil. De binnenlandsche staatkunde sluimert er en aller blik is op de groote wateren gerigt, van waar zoo belangrijke tijdingen kwamen en nog komen kunnen. De *Evening Star* meent, dat het zwijgen der Regering en de omvang der maatregelen, die het Gouvernement neemt, getuigen, dat de toestand van het Engelsch gezag in Britsch Indie zeer ongunstig is.

Ook te Parijs wilde men weten, althans was men over 't algemeen zeer geneigd, om te gelooven, dat de staat van zaken in Britsch Indie, met regt als zeer bedenkelijk voor de Engelsche heerschappij daar te Lande werd beschouwd.

De gebeurtenissen in Italie leveren veel stof op tot beschouwingen en voorspellingen en het is vooral in Engeland, dat die feiten de aandacht trekken.

Zie hier, wat de *Times* omtrent het gebeurde te Genua zegt:

„Zullen de Italiaansche patriotten, zoo als zij zich gaarne noemen, nooit leeren, dat hunne politiek moet zijn: partij trekken van de misslagen der gouvernementen, en dat niet de gouvernementen voordeel moeten doen met de verkeerdheden, die zij zelve dagelijks begaan? Italie zal niet opstaan, omdat er jaarlijks een aantal doldriftigen in ketenen geklonken of op het schavot omgebragt wordt. Millioenen Italianen beijveren zich om hun leven en goederen in veiligheid te brengen, maar niet een denkt er aan de wanhoopige pogingen te ondersteunen. Het is niet te gelooven, dat de ware Italiaansche patriotten iets anders gevoelen dan een voorbijgaand medelijden voor hen, die zoo dwaaselijk hun eigen ondergang te gemoet gingen.

„In naam der menschheid en der beschaving protesteeren wij ernstig tegen de volharding in zulk eene politiek.

„Wij twijfelen er zeer aan, of Italie ooit zijne vrijheid te danken zal hebben aan eenig complot, hetwelk het werk is van een uitgewekene. Wáár vindt men in de geschiedenis voorbeelden, dat een land bloeide, dat de nationale welvaart toenam door „emigratie." Het is eene onwederlegbare waarheid, dat de onafhankelijkheid van Italie nooit gegrondvest zal worden door mannen, die hun land verlieten en waaruit zij gebannen werden, en die het beste gedeelte van hun leven in ballingschap doorbragten en in de valsche denkbeelden, welke daaruit ontstaan. Die taak blijft voorbehouden aan mannen die het werken beminnen — aan mannen die misschien minder verheven plannen hebben, maar kortom — aan mannen die in Italie bleven."

De *Morning-Post*, die nog strenger is in zijn oordeel, zegt:

„Zij, die met slechte bedoelingen of welke plannen zij ook hadden, dezen dag de vaan des oproers in het kleine koningrijk Sardinie wilden planten, verdienen de verachting — het woord is niet te sterk — van alle goedgezinde Italianen. Ieder man, die maar een greintje gezond politiek verstand, of maar eenig denkbeeld van den toestand van Italie en Europa heeft, moet weten, dat de eenige kans voor geluk in Italie bestaat in een constitutionneel gouvernement, zooals dat te Turyn is. Dáár hebben de goede kansen sedert zeven jaren aanmerkelijk gewonnen. Het volk is tevreden, gelukkig en geniet voorspoed. Het leger is doordrongen van goede gevoelens, is goed gedisciplineerd en moedig; de Koning is een Vorst met gezond verstand, vol waardigheid en moed en wordt bijgestaan door een eersten Minister, den heer *Cavour*, die volkomen zijne hooge roeping begrijpt en de wenschen der natie weet te waardeeren. Hadden wij dus geen gelijk, toen wij nog onlangs zeiden, dat er in Sardinie geen enkele *inboorling* eenige reden tot ontevredenheid had? Het is dus eene dwaasheid; ja het is eene verraderlijke handelwijze jegens het land, die voordeelen, welke het thans geniet, in gevaar te brengen en het tot een ongebonden opstand te willen aanzetten, waarvan men geene enkele goede vrucht te wachten heeft.

„De eenige hoop van Italie berust in het gematigde en constitutionnele bestuur van Sardinie; door zijn voorbeeld en zijne levenskracht kan het lessen aan Rome, Napels, Toscane en Parma geven.

„Dat is het bestuur, hetwelk *Mazzini* te vergeefs tracht te bestrijden door zijne handlangers, terwijl hij zelf zich op eene veilige plaats ophoudt of te Ticino of in eenige afgelegene straat van Marylebone of Bloomsbury. Het spel kan voor den zamenzweerder of hoofdleider geen gevaar aanbieden, maar het is een spel dat onteert en dat men moet afkeuren, want het brengt de vrede en de veiligheid eener vreedzame stad en een constitutionneel bestuur in gevaar, en bederft het bestaan van eerlijke en afgewaalde slagtoffers, die ten minste de moed en vastberadenheid bezitten, die aan *Mazzini* ontbreekt."

Op den 29 Junij werd te Rome het feest van *Petrus en Paulus* gevierd. Ditmaal miste die plegtigheid zijne voorname aantrekkelijkheid, namelijk de Paus, die anders bij dit feest voorzat op zijnen troon, was niet aanwezig. Hij heeft bij die gelegenheid zijne driedubbele kroon op het hoofd, is met goudlaken gekleed en wordt beschut door twee groote waaijers van struisvogel-vederen, die twee zijner kamerheeren boven zijn hoofd houden. Door acht sediari gedragen, die in het rood gekleed zijn, komt hij, gevolgd door zijn geheele Hof.

Daarop worden voor hem de protesten gelezen tegen de schatpligtigen, die hunne opbrengst nog niet voldaan hebben. Dit jaar heeft kardinaal *Antonnelli* den Paus vervangen. Na al de vorsten, corporatien, steden en kloosters opgeroepen te hebben om de schatting te betalen, wordt de bul in het latijn gelezen.

De schatpligtigen verschijnen in persoon of laten zich vertegenwoordigen, en op het noemen van hunnen naam antwoorden zij: adsum, en een bediende spreekt de woorden *solvit* of *non solvit* uit, naar mate zij betaald hebben of niet.

De arme corporatien, die geene schatting kunnen betalen, zijn er vrij van, als zij het woord *Jezus* uitspreken. Die schatting bestaat uit allerlei soort van voorwerpen: kelken, gouden en zilveren schotels, bekers, sommen gelds, was, koffij, suikerbrooden enz., want het Hof van Rome is er op gesteld de oudste gebruiken in stand te houden.

Zoo als gewoonlijk ontbrak dit jaar de gouden kelk van Piemont, de ketting van Napels, de geldbeurs uit Parma en Piacensa.

De Koning van Pruissen komt op 16 Julij weder in zijne hoofdstad, en vijf dagen later zal hij daar de Keizer van Rusland en de Keizerin-moeder ontmoeten.

De dagbladen bespreken sedert eenigen tijd de komst van den heer *Kalergi*, als gezant van Griekenland te Parijs. Men zegt, dat de keus van het Grieksche kabinet door Frankrijk en Engeland zeer wordt toegejuicht.

In Griekenland houdt men zich thans zeer bezig met het daarstellen van publieke werken. De spoorweg van Athene naar Piraeus zal, daar zich geene moeijelijkheden voordoen, weldra voltooid zijn.

De wet op de drukpers heeft in de zitting der Spaansche Cortes aanleiding gegeven tot een tooneel, dat alle vroegere parlementaire schandalen verre overtreft.

Zes amendementen, en die zijn in parlementaire raadzalen meestal vogelverschrikkers of wezenlijke onruststokers werden er op het wets-ontwerp voorgesteld. Een der sprekers, kolonel *Verdugo*, noemde het ontwerp eene radicale onderdrukking van alle drukpersvrijheid, ja een moord, op de drukpers gepleegd en den Minister, die een dergelijk ontwerp indiende, een „*ontaarden zoon*, *die een dolk stoot in het hart zijner moeder*."

„Eens, riep hij, was die man de *verdediger* van een dagblad en nu? — Maar toen was hij niets — nu is hij Minister! En dit ontwerp wil hij zonder discussie in practijk brengen, onder voorwendsel, dat wij geen tijd hebben tot beraadslaging! Dit toe te staan is elken constitutionnelen waarborg ten gribbel te werpen."

Narvaez stond op om tegen zoodanige beschuldiging te protesteeren — de President riep den spreker gedurig tot de orde en de leden der commissie voor het wetsontwerp protesteerden daartegen, en de secretarissen van het bureau der Kamer lieten bedreigingen hooren — de kabinetspresident vraagt het woord, maar vindt geen gehoor, de Kolonel *Verdugo* redeneert voort . . . . de raadzaal des Volks gelijkt aan een kampplaats van stieren, op het oogenblik, dat duizenden toeschouwers de bloeddorst aanhitsen door wild en woest geschreeuw.

Toen de kolonel zijne redevoering had geëindigd, werd die beantwoord door den Minister van Binnenlandsche Zaken, en opmerkelijk! telkens als die staatsman opstond was de tribune voor de redactien der dagbladen als in een oogwenk ledig. De talrijke vertegenwoordigers der pers, voor wie de tribune te klein was, wilden op die wijze protesteeren tegen den moordaanval op de pers beraamd.

De Minister, die dit merkte, was daardoor blijkbaar getroffen.

Een zeer talrijk publiek woonde deze zitting bij, en ook de loges der diplomatie waren geheel bezet.

De Spaansche Natie is niet onverschillig ten aanzien der pers, en ook deze zitting, hoe onwaardig tooneel ook opleverende, is eene waarschuwing voor de wereldlijke en kerkelijke dwingelandij. De *schepter* en de *myter*, de *kroon* en de *bisschops-muts* zijn thans in Spanje met genoegen in elkanders gezelschap, maar, dat ze niet te veel op hunne vereenigde krachten rekenen! De vrije geest is allen te sterk. Hij *kan* worden bedwongen, maar eenmaal ontkomt hij het juk. Gelukkig zal het zijn, als men hem van lieverlede meerdere ruimte schenkt, opdat hij geen toevlugt behoeft te nemen tot geweld.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van 7 Julij. In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is ingekomen een ontwerp van wet, houdende voorziening in de financiële belangen der gemeente Haarlemmermeer. — Verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over art. 21 van het ontwerp tot regeling van het lager onderwijs, bevattende de regelen omtrent de benoeming van hoofdonderwijzers, uit eene voordragt van zes personen na een vergelijkend examen, alsmede van hulponderwijzers, en de gevallen opgevende waarin en de wijze waarop die hoofd- en hulponderwijzers kunnen worden geschorst in hunne bediening of ontslagen.

De heer *Sloet tot Oldhuis* stelt nog op dit art. een amendement voor, strekkende o. a., om de benoeming van hoofdonderwijzers door den Koning te doen plaats hebben, uit eene voordragt van den gemeenteraad, houdende minstens drie personen, welk amendement de voorsteller toelicht.

De heer *v. Hoëvell* stelt een nieuw art. 21, van den volgenden inhoud voor: „In gemeenten, waarin, wegens de plaatselijke gesteldheid, een grooter aantal scholen vereischt wordt dan anders, wegens het aantal kinderen, noodig zou zijn, kunnen, onder goedkeuring van Ged. Staten, behalve eene hoofdschool, de noodige hulpscholen worden opgerigt. Aan het hoofd dier scholen kan een hoofd- of hulponderwijzer geplaatst worden voor wien het jaarlijksch inkomen ten minste f 200 bedraagt." Hij licht dit amendement toe, waaruit blijkt, dat het in het geldelijk belang der gemeenten wordt voorgesteld.

Op voorstel van den heer *v. d. Linden* wordt daarna echter besloten, dit amendement eerst bij art. 35 te be-

handelen. — De discussie over art. 21 wordt daarop hervat, waarop de heer *v. d. Linden* nu als amendement voorstelt, in al. 1, in plaats van: „het examen is toegankelijk voor de leden van den Raad," te lezen: „de leden van den Raad worden tot het bijwonen van dit examen uitgenoodigd."

De minister bestrijdt het amendement van den heer *Sloet*, doch stelt voor al. 1 aldus te doen luiden: „De hoofdonderwijzers worden benoemd door den gemeenteraad, uit eene voordragt van minstens drie en hoogstens zes personen, opgemaakt door Burg. en Weths., in overleg met den districts-schoolopziener na een vergelijkend examen door hem of onder zijn opzigt afgenomen ten overstaan van Burg. en Weths. of van afgevaardigden uit hun midden en van de plaatselijke schoolcommissie, of van afgevaardigden uit die commissie. De leden van den Raad worden tot het bijwonen van dit examen uitgenoodigd. Waar, overeenkomstig art. 30, de kosten van het lager onderwijs komen ten laste van anderen, en hun regt van medewerking tot de keus van den onderwijzer, tijdens de invoering dezer wet, erkend is, kunnen zij zich door eene commissie van hoogstens drie personen bij het examen doen vertegenwoordigen. In dit geval wordt de voordragt ook in overleg met die commissie opgemaakt."

De amendementen van de heeren *Dirks c. s.*, *v. d. Linden* en *Gevers Deynoot*, die door deze redactie zijn overgenomen, komen nu te vervallen.

De heer *v. Hoëvell* stelt daarop voor, het slot van het door den Minister overgenomen amendement weg te laten, namelijk de woorden: „In dit geval wordt de voordragt ook in overleg met de commissie opgemaakt." — Dit amendement geeft tot nieuwe gedachtenwisseling aanleiding, waarna het amendement van den heer *Sloet* wordt verworpen met 60 tegen 4 stemmen en dat van den heer *v. Hoëvell* aangenomen met 46 tegen 18 stemmen. — Art. 21 wordt daarop met algemeene stemmen aangenomen.

Vervolgens is art. 22 in beraadslaging gebragt. Men heeft, op voorstel van den Voorzitter, begrepen om de 3 eerste al. van dit art. te moeten behandelen, en daarna de 4de.

Op de 3 eerste al. zijn 3 amendementen ingediend. Bij een derzelve, van den heer *Dommer*, wordt voorgesteld, om het woord *christelijk* uit de voordragt te ligten. Bij dat van den heer *Thorbecke* wordt dit woord in de voordragt behouden. Bij het amendement van den heer *ten Cate* wordt bepaald, dat tot het beschikbaar stellen van de schoollocalen voor het kerkelijk onderwijs de hoofdonderwijzer en de schoolopziener zullen worden gehoord.

De heer *Dommer* heeft bij het toelichten van zijn amendement doen opmerken, dat in de vroeger ingediende ontwerpen op het openbaar onderwijs, geene melding is gemaakt van het Christendom, en heeft gewezen op de redenen, die door een afgetreden minister zijn aangevoerd, waarom in dat opzigt een voorzigtig stilzwijgen is bewaard. Hij heeft zijne vrees te kennen gegeven, dat de herhaling van het woord christelijke deugden aanleiding kan en zal geven tot misbruik, en tot het invoeren van eene eenzijdige rigting in het school-onderwijs, die geenszins overeen kan stemmen met het doel der constitutie, 't welk is regt voor allen. Hij heeft ook verklaard, te hebben gewaagd van vaderlandsliefde, omdat men den catholieken heeft afgeschilderd als lieden, die hunne kinderen de vaderlandsche geschiedenis zouden willen onthouden. Hem is voorgekomen, dat bij deze beraadslaging zal blijken, welke de eigenlijke bedoeling is der bewindslieden, en dat, wat er ook van zijn amendement moge worden, het hem nimmer zal berouwen, het te hebben ingediend.

De heer *Thorbecke* heeft zich nog niet bij magte gevoeld, om op dit oogenblik het woord te voeren.

De heer *Blaupot ten Cate* licht kort zijn amendement toe, dat strekt om in de 3e alinea achter de woorden: „worden gesteld," te laten volgen: „door den gemeenteraad, nadat deze den onderwijzer, die zich aan het hoofd der school bevindt, alsmede den districtsschoolopziener, daarover heeft gehoord."

De heer *van Lynden* bespreekt de drie eerste alineas. De inlassching van het woord *Christelijk* is voor hem eene onaannemelijke bijvoeging; het zal niet alleen zwarigheden in de praktijk, maar ook tot groote dubbelzinnigheid aanleiding geven, vooral na de onrustbarende uitingen in de gewisselde stukken. Spr. vreest juist, dat niet de wet, maar de *praktijk* eene schoolgodsdienst zal invoeren. We hebben eene groote verscheidenheid van Christendom; hier in deze Kamer heeft men een Christendom van de heeren *Bosscha*, *ten Cate*, *Nolthenius* en *Schimmelpenninck van der Oije*, die thans afwezig is; het zijn alle van elkander verschillende soorten van Christendommen, die echter ieder voor zich in de uitdrukking *Christelijke* zijne eigene zal meenen te vinden. Hij spreekt over het Bijbellezen op de scholen, dat hij niet gaarne ten offer zag gebragt, en toch, dat is kwetsend voor de Roomschen.

De heer *Wintgens* hecht zijn zegel aan alinea 1—3, omdat het voldoet aan zijn wensch, die ook de wensch is van de Eerste Kamer, die eene school wenschte, bruikbaar voor alle kinderen. De staat heeft niets anders te geven dan vrijheid van bijzonder onderwijs en daarnaast overal voldoend openbaar onderwijs van overheidswege. Men ziet hier hetzelfde verschijnsel als bij de armenwet; men had toen ook niet genoeg aan de vrijheid der kerkelijke liefdadigheid; maar men wilde ook de burgerlijke liefdadigheid daaronder brengen. Hij nu ziet in het behoud der gemengde school: 1o. waarborg voor gewetensvrijheid, en tevens 2o. de voorwaarde van ons volksbestaan; de eendragt der natie. — Wat het eerste punt betreft, zoo wil hij de school onafhankelijk maken van de kerk. Als de staat de kinderen niet alleen onderwijst, wat zij moeten *weten*, maar ook wat zij moeten *gelooven*, dan is er geen gewetensvrijheid meer en dan heeft men al de rampen te wachten, die daarvan in de wereldgeschiedenis bekend zijn. Spr. wijst hierbij op de uitnemende petitie van de synode der Luthersche kerk, het schoonste der verzoekschriften, dat hij onder het oog heeft gehad.

De heer *de Brauw* is van meening, dat het onderwijs op de openbare school zoodanig moet ingerigt zijn, dat het tevens de opvoeding op het oog heeft. Het moet dus uitgaan van het godsdienstig element, en in een land, waarvan de ingezetenen bijkans algemeen het Christendom belijden, moet dat element op het Christendom steunen en daarop gegrond zijn. Dat eigenaardig karakter van het volk mag door de regering nooit over het hoofd worden gezien, vooral niet in zaken van onderwijs. Hij is er zeer op gesteld, dat het woord Christelijk in de wet worde opgenomen, omdat hij niet wil, dat de zaak uit de school worde geweerd. Daartoe moet de opname van het woord dienen, want anders vreest hij, dat eenmaal het Christelijk beginsel uit de wet wordt verbannen. Maar nu ontstaan er bezwaren over de vraag: wat is Christelijk? Er zijn zoovele gezindheden, wat zal dan nu op de school geleerd worden? Hij antwoordt, dat er niets zal geleerd worden, wat naar leer of leerstelsel zweemt, maar alleen, wat op de vormende werking van het jeugdig gemoed van invloed kan zijn. Hij vraagt het of er geen terrein van zedekunde bestaat, waarop alle gezindheden zich kunnen vereenigen. De leer van oog om oog, tand om tand zal op de school niet kunnen onderwezen worden, maar wel die: „hebt uwe vijanden lief, gelijk u zelve; doet uwe vijanden goed; bidt voor degenen, die u haten." Dat nu is bij uitnemendheid eene Christelijke deugd. Kan men die bij uitnemendheid Christelijke beginselen niet op de school verkondigen, dan is er geen uitkomst mogelijk.

Zitting van 8 Julij. De beraadslagingen over de drie eerste alineas van art. 22 zijn voortgezet. De heer *Zylker* betoogt in het breede het nuttige van de gemengde school, acht de vrees van den heer *Dommer* voor het brengen van het Christelijk dogma op de openbare school wel wat over dreven en zal voor de wet stemmen, behoudens al 4 of eenige andere verbeteringen.

De heeren *Reede van Oudtshoorn, Blaupot ten Cate, Hoffman* en *Vegelin van Claerbergen* voeren het woord.

De *Minister voor de Zaken der R. C. Eeredienst* wenscht voor eenige oogenblikken het woord op te vatten en te spreken over het amendement van den heer *Dommer van Poldersveldt.* Hij wenscht dien spreker in overweging te geven zijn amendement terug te nemen. Hij acht het doel, waarmede dat lid zijn amendement heeft voorgedragen, prijzenswaardig. Hij gelooft gaarne, dat het alleen uit eene bron van vaderlandsliefde is voortgesproten en dat die spreker opregt tot het tot stand komen der wet wil medewerken. De Minister prijst dat doel, maar kan het middel, daartoe gekozen, niet goedkeuren, Hij eerbiedigt zelfs de vrees, dat aan de woorden: *opleiding tot Christelijke deugden* eene eenzijdige rigting kan worden gegeven. Maar de vraag is: kan die vrees door eenige bepaling van de wet worden voorgekomen of weggenomen. Zal dus het amendement van den heer *Dommer* zijn doel bereiken? De Minister gelooft, dat de formule van het amendement niet goed is, als zijnde te algemeen en te onbestemd, zooals reeds door den heer *ten Cate* is opgemerkt. Des Ministers meening ten deze is, dat, wat men ook stelle: hetzij *bevordering van godsdienst* (naar het ontwerp van *van Reenen*), *opwekking van godsdienstzin* (volgens het amendement van den heer *Dommer*) of ook *opleiding tot Christelijke en maatschappelijke deugden* (zoo als door de Regering is voorgesteld) of ook niets van dat alles, — alle gevaar voor eenzijdige rigting bij de wet niet kan worden voorgekomen, omdat het geldt uitvoering, praktijk. De Regering wil echter *geene* eenzijdige rigting. Zij hecht aan de bepaling van opleiding tot Christelijke en maatschappelijke deugden. En nu wenscht de Minister als zijne overtuiging uit te drukken, dat dit is de éénige goede bepaling, de éénige uitweg, in deze te vinden.

De heer *Luyben* is voor de wegvalling van het woord Christelijk en wel om de uitvoering aan die zelfde woorden gegeven, voorkomende in reglement A, gevoegd bij de wet van 1806; de Bijbel werd toch al meer en meer op de school gebragt en de Bijbel gebezigd als een middel om de kinderen voorliefde voor de Protestantsche godsdienst in te boezemen. Hij acht de opname der uitdrukkingen in art. 22 eene bittere teleurstelling voor de Roomsch Catholieken. Zijns oordeels moet het woord Christelijk wegvallen evenzeer als dat van eerbiediging, of er wordt niet voldaan aan art. 194 der Grondwet.

De heer *Dommer*, toegevende aan de hem kenbaar gemaakte bedenkingen, trekt zijn amendement in. Hij heeft echter tevens te kennen gegeven, dat hij in geenen deele, ten aanzien der onderwerpelijke aangelegenheid, is bevredigd, en, bijaldien hij geene hem voldoende waarborgen tegen een mogelijk misbruik erlangt, hij zich tegen de wet zoude moeten verklaren.

De heer *Hugenholtz* heeft zich voor de voordragt verklaard, maar zoude dezelve niet kunnen aannemen, indien de 4e al. daarbij behouden moest worden.

De heer *Thorbecke* heeft, schoon weinig gestemd om het woord te voeren, zijn amendement toegelicht. Hij heeft daarbij twee stellingen ontwikkeld, als: 1o. dat de overheid in haar doen en laten even onafhankelijk is van het kerkgeloof, als het kerkgeloof van de overheid; 2o. dat de overheid niet dienstbaar moet worden gemaakt aan de kerk, evenmin als de kerk aan de overheid. Naar zijn inzien wil dat niet zeggen, dat het christendom vreemd is aan den Staat, omdat onze wetgeving, ons bestuur en onze zamenleving daarvan doortrokken zijn; — het is dat christendom, 't welk boven alle kerkelijke afzondering verheven is, gelijk de menschheid boven de volkeren, ofschoon zij ze allen omvat; — gelijk de wetenschap boven de stelsels, waarvan zij de moeder is. Het is de invloed van dat christendom, 't welk zich, of de wet zwijge, of spreke, steeds bij het onderwijs zal doen gevoelen.

Volgens den Spreker is het hoofddoel van zijn voorstel om het enunciatieve en het prohibitive voorschrift in de beide al. zoo te maken, dat het duidelijk uitkome, wat het onderwijs in de staatsschool onderscheidt van de bijzondere school.

De heer *L. D. Storm* heeft verklaard, dat hij tegen de voordragt is gestemd geweest, maar dat zijne bedenking, sedert de heer *Godefroi* er geen bezwaar in heeft gevonden, en na de toelichting van den heer *Thorbecke*, is opgelost. De heeren *Mackay*, *Elout* en *Groen van Prinsterer* voeren daarna nog het woord.

Zitting van 9 Julij. In deze zitting hebben het woord gevoerd de heeren *Groen van Prinsterer, Meijlink, Godefroi, Baud* en de Minister van Binnenlandsche Zaken.

De Minister van Binnenlandsche Zaken werd door de gehouden discussien in zijn gevoelen versterkt, dat het systeem der Regering het eenige mogelijke is. De een vond er in te veel de ander te weinig, en zoo koos het Ministerie het *juste milieu* Het deed den Minister genoegen, dat de heer *Dommer van Poldersveldt* zijn amendement intro[k] en ook dat de heer *Thorbecke* zijn amendement over Chris[te]lijke deugden bewaarde. Het amendement van dien afge[vaar]digde, hoewel in strekking gelijk aan dat van he[t] ontwerp, meent de Regering niet te moeten overnemen, t[e] meer daar het de zaak waarop het hier aankomt, niet be[ter] voorstelt.

Bij de Tweede Kamer is ingekomen eene Kon. boodscha[p] betreffende eene wijziging in de gemeentewet, in zake d[e] plaatselijke belastingen. In het nieuwe wets-ontwerp wor[dt] bepaald, dat vóór elke andere plaatselijke belasting zulle[n] geheven worden op den rijksaccijns 100 opcenten op bi[n]nenl., 60 op buitenl. gedistilleerd en 40 op buitenl. like[u]ren. —Voor de gebouwde eigendommen kan het getal op[c.] tot 40, voor de ongebouwde tot 10 gaan, en voor de ge[]bouwde eigendommen 50, zoo de opcenten op de persone[el] belasting tot 't zelfde getal zijn opgevoerd. — De opcente[n] op de person. bel. kunnen tot 50, en zoo de opcenten o[p] de grondbel. tot 40 voor gebouwd en 10 voor ongebouw[d] zijn gebragt, tot 80 worden opgevoerd. — Hoofdelijk[e] omslagen of andere plaatselijke directe belastingen wor[]den niet geheven, dan nadat de gemeente-opc. op de gron[d]bel. tot 30 voor geb. en 5 voor ongeb., en op 't persone[el] tot 20 zijn gevoerd, behalve als gemelde opcenten reed[s] ¼ van de geheele gemeentebelasting bedragen. — Geen plaat. bel. op voorwerpen van verbruik worden geheven dan wanneer de opc. op grondbel 30 en 5 en op pers. 3[0] zijn of 20, in eene gemeente, waar reeds eene dir. plaat[s.] belasting is ingevoerd, waarvan 't bedrag met ten mins[te] 10 van die opcenten gelijk staat. — Zout, zeep en aarda[p]pelen worden niet belast. — Gemaalbel. mag niet hoog[er] gaan dan f 2, f 1.60 per 100 pd. tarwe, spelt of rogg[e.] Op varkens- en schapenvleesch mag alleen in gemeent[en] boven de 50.000 zielen bel. gelegd worden, waar eene ge[]maalbel. geheven wordt en de opcenten op de grondbel. e[n] personeel tot het maximum zijn opgevoerd; zij mag nie[t] meer bedragen dan 10 pCt. der waarde van 't vee in le[]venden staat. Alleen als de grondbel. tot 50 en 10 en '[t] personeel op 80 is ingevoerd kan de gemaalbel. tot f 3 d[e] 100 pd., het geslagt voor rund en kalf, de wijn- en bi[n]nenl. gedist, bel. tot 1½ maal het bedrag van den rijk[s]accijns worden gebragt, terwijl 't buitenl. gedist. met 9[0] en de buitenl. likeuren met 60 opcenten kunnen worde[n] bezwaard.

— Te Amsterdam is uit het Oosterdok in den morge[n] van 7 Julij j.l. het lijk van een tienjarig knaapje opg[e]haald, dat sedert den avond van den 5den vermist wer[d.] Hij was *Mozes Barmhartigheid* genaamd en woonacht[ig] op Marken. Het lijk is naar het lijkenhuis op Vlooije[n]burg gebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De stand der veldgewassen laat niets te wenschen ove[r;] jammer is het echter, dat men gebrek aan handen heef[t,] waardoor men aanzienlijke verliezen zal lijden. Van al[le] zijden laat zich die klagte hooren en niettegenstaande [de] raadgevingen der pers, schijnt men er volstrekt niet aa[n] te denken, het leger te verminderen, waardoor een aa[n]tal handen beschikbaar zou worden tot vermeerdering va[n] algemeene welvaart.

— Dezer dagen werd te Nantes eene oude vrouw, [die] van aalmoezen leefde, uit hare woning gezet, omdat [zij] in 3 jaren geene huur had betaald. Dit vereischte wei[nig] moeite, want zij bezat niets anders dan een ouden str[oo]zak. Onder toezigt van een beambte was een krui[er] met de overbrenging belast. Toen hij den zak opna[m,] scheurde die van een en er kwam eene hoeveelheid gou[den] en zilveren munt enz. te voorschijn, ten bedrage v[an] 18.000 fr.

ENGELAND.

Aan den heer Moore, een Iersch lid van het Britsch[e] Lagerhuis, wordt zijn zetel in het Parlement betwist, [op] grond dat zijne verkiezing door onbehoorlijken invloe[d] en wel dreigende en schrikaanjagende vertoogen van [de] Roomsche geestelijkheid zou bewerkt zijn. Zoo zou e[en] priester voor het altaar gezegd hebben „dat allen die [te]gen het belang van Ierland en op den mededinger v[an] den heer Moore stemden, door den vloek des Hemels ze[n]den getroffen worden."

De zaak wordt door eene commissie van het Lagerh[uis] onderzocht en deze heeft in het laatst der vorige we[ek] den heer dr. Mac Hale, den aartsbisschop van Tuam, [in] wiens dioecese de heer Moore verkozen is, voor zich do[en] verschijnen en in gehoor genomen. Dit verhoor had [in] het openbaar plaats, en werd door een zeer talrijk [pu]bliek bijgewoond.

De praelaat maakte geen geheim van zijne beginsele[n,] maar zeide in antwoord op eene hem gedane vraag: „[Het] geweten van het landvolk behoort onder de leiding [en] hoede van de bedienaren der godsdienst te staan. [De] grondeigenaren hebben geen regt om eenig gezag of t[oe]zigt over het geweten hunner pachters uit te oefen[en.] Het geweten der landlieden behoort overgelaten te wor[den] aan hen zelven, aan hunnen God en aan de prieste[rs;] alleen onder den invloed der godsdienst moeten de pa[ch]ters staan. Het is alzoo mijn voornemen, ten allen t[ijde] denzelfden invloed op de verkiezingen uit te oefenen [als] ik tot nog toe gedaan heb; doch daarbij geweld, bed[rog] of ook maar slinksche streken aan te wenden, is [het]geen ik volstrekt afkeur. Wanneer iemand goedv[indt] zijnen geestelijke over burgerlijke zaken te raadpleg[en] en hij diens raad opvolgt, dan handelt hij vrij. Zoo [be]hoort aan het Iersche landvolk vrijheid bij de verkie[zin]gen gelaten te worden. Is iemand in twijfel wat hem [te] doen staat, dan kan hij zekerlijk geen beteren raads[man] vinden dan den priester."

De ministeriele *Globe*, de Londensche Times en an[dere] Protestantsche dagbladen van liberale denkwijze mee[nen] dat zulke beginselen thans, nu zij openlijk beleden w[or]den, door het Parlement moeten worden gewraakt.

— Een Israeliet, door Mooren te Tunis beleedigd zij[nde,] is, die beleedigingen beantwoordende met scheldwoor[den] tegen Mahomed, gevangen genomen en onthoofd; zijn lijk [is] daarna aan het gemeen overgeleverd. De vreemde cons[uls] hebben gezamenlijk hiertegen geprotesteerd.

— Met de *Indus* zijn verscheidene Engelsche officieren [uit] Oost-Indie te Southampton aangekomen. Calcutta bevo[nd] zich volgens hunne mededeelingen in eene soort van sta[]

van beleg. De bruggen waren opgehaald en zeven Europesche regementen lagen in de stad. Onder de inboorlingen in geheel Indie moet de overtuiging heerschen, dat de Britsche heerschappij in Hindostan nog dit jaar een einde zal nemen. Men geloofde, dat de Koninklijke familie van Oude de hand in den opstand der Sepoys gehad heeft. Men beschouwde de beweerde ergernis, welke men aan de godsdienstige veroordeelden der Inlandsche soldaten zou gegeven hebben, als een voorwendsel, waarvan de hoogere klassen zich bediend hadden, om het misnoegen der mindere gaande te maken. In het presidentschap Madras houdt men den anti-Engelschen invloed voor minder sterk dan in het presidentschap Calcutta. In Bombay moet de Britsche magt verzekerd zijn. De aldaar wonende talrijke inlandsche particulieren van invloed zijn ijverige aanhangers der Britsche heerschappij.

ASSEN, 11 Julij.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

's Hage, 11 Julij. Omtrent artikel 22 van de wet op het lager onderwijs is bij de Tweede Kamer nog niets beslist.

Amsterdam. Vrijdag, 10 Julij. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* 2½ pCt. 63⅝ percent. Dito 4 pCt. 96¹/₁₆ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1816 5 pCt. 105½ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. 87½ percent.

Granen en Zaden.

Koolzaad lager, op het najaar f 519. — Raapolie prijshoudend, op zes weken f 53¼. — Graanmarkt flaauw. — Boekweit f 10 lager. — Overigens onveranderd.

Leeuwarden, 10 Julij.

Op de markt van heden waren de prijzen als volgt:

Tarwe. per mud.	***Boekweit.*** per mud.
56 ponds puike witte f11-00	52 ponds Zand f 9-00
54 〃 roode - 9-25	Veen - 0-00
Rogge. per mud.	***Haver.*** per mud.
52 ponds Inlandsche f 6-85	35½ ponds fijne f 4-30
53 ponds - 7-00	31 〃 blanke voer - 3-50
Garst. per mud.	31 〃 zwarte - 0-00
46½ ponds winter f 6-00	***Boonen.*** per mud.
44½ 〃 zomer - 5-50	Paardeboonen f 0-00
Koolzaad.	***Boter.***
van f 00-00 tot f 00-00	per ¼ ton f 45-00

Nieuw Aveelzaad f 16-25. ***Kaas*** *f* 28—00

Het gewigt der Granen is naar ¾ mud. berekend.

Onze Graanmarkt was heden flaauw gestemd. — Tarwe, Rogge en Garst als genoteerd. — Zand-Boekweit slap; Veen-Boekweit niet aangevoerd. — Haver aan consumtie als genoteerd gedaan. — Boonen niet aangevoerd. — Het nieuwe Aveelzaad was van eene goede kwaliteit. — Boter en Kaas als genoteerd.

Reeds j.l. donderdag is de zomervergadering van de Staten van dit gewest, in naam des Konings, kunnen gesloten worden. Er waren wel vele punten aan de orde, doch weinige derzelve hebben eene langdurige discussie vereischt. Onder de besluiten, door de Staten genomen, noemen wij de volgende: het benoemen van eene commissie, bestaande uit de heeren *Oosting*, *Sluis* en *Blom*, om zich naar 's Hage te begeven, ten einde den Minister van Binn. Zaken over de aangelegenheid der spoorwegen, in betrekking tot Drenthe, te onderhouden; het besluit, waarbij de voorstellen tot beslechting der geschillen met de Drentsche Kanaal-Maatschappij over de uitbetaling van den 4den en 5den termijn van het Prov. subsidie niet worden aangenomen; het indienen van een krachtig adres aan den Minister van Binn. Zaken, ten einde eindelijk eens de voor Drenthe zoo hoog noodige verbetering van het Meppeler diep tot stand kome; het nader vaststellen van het Reglement op den ijk der Honig- en Botervaten. Het verzoek van Coevorden om een subsidie van f 25.000 uit de Prov. fondsen voor den aanleg van een kanaal van Coevorden naar de Groote Vecht werd geacht niet voor dadelijke beslissing vatbaar te zijn, omdat er thans een geheel ander plan van een kanaal dan vroeger bestaat, en de Staten met het nieuwe plan geheel en al onbekend zijn. Het adres is dan ook aan Ged. Staten gerenvoijeerd, om de plans en teekeningen voor dit kanaal op te vragen en vervolgens ten spoedigste magtiging aan te vragen tot het houden eener buitengewone vergadering, om daarin dit adres nader te behandelen.

— J.l. Woensdag heeft de heer Commissaris des Konings in dit gewest een diner aan de leden der Staten aangeboden.

— De reeds sedert eenige dagen vermiste zoon van den bakker *de Haan* alhier, is eergisteren in goeden welstand in het ouderlijk huis teruggebragt. Hij heeft zich eenige dagen bij een boer in de nabijheid van Zwolle opgehouden, die hem werk heeft gegeven met wieden etc. Hij heeft uit eigene beweging de terugreis weder aangenomen. Bij de Dieversche brug is hij door iemand herkend, die hem aan zijn vader heeft teruggebragt, en aan wien de uitgeloofde premie is uitbetaald.

— Naar men ons mededeelt, zou de Tweede Kamer der Staten-Generaal voornemens zijn om, na afhandeling van de onderwijswet, waarover de discussien gerekend worden omstreeks den 20 dezer te zullen zijn geëindigd, ten spoedigste het ontwerp van wet op de Regterlijke organisatie in behandeling te nemen. Dit ontwerp moet, na de daarin door den Minister gebragte wijzigingen, bij vele leden der Kamer in aannemelijkheid zeer gewonnen hebben.

— Wanneer wij de lange lijst zien van ongelukken, in andere deelen van het Vaderland en in vele streken buitenlands te weeg gebragt door het hevig onweder, hetwelk in den nacht van Zondag op Maandag heeft gewoed, dan kunnen wij ons niet genoeg verheugen, dat daardoor, althans voor zoover ons bekend, geene ongelukken van aanbelang in dit gewest hebben plaats gehad.

Jl. Dingsdag, bij het toen geheerscht hebbende onweder, is de bliksem geslagen in een boom bij de R.-K. kerk alhier, en heeft dien gedeeltelijk opgespleten.

* **Diever, 8 Julij.** Heden had alhier de aanbesteding plaats bij enkele inschrijving van het afbreken der oude- en het bouwen eener nieuwe pastorij en schuur voor de Hervormde gemeente ter dezer plaatse. Er waren zes inschrijvingen, als: van *H. Korten* te Meppel, voor f 4439-〃; van *J. Vennink* te Assen, voor f 4974-〃; van *A. Koops* te Assen, voor f 4490-〃; van *H. Bos* te Smilde, voor f 5300-〃; van *J. Mulder* te Noordwolde, voor f 5597-〃; van *H. Haveman* te Diever, voor f 5600. Aan den laagsten inschrijver *Hendrik Korten* is het werk, onder hoogere goedkeuring, gegund geworden.

* **Hardenbergh, 8 Julij.** Als iets zeldzaams verdient vermelding, dat eene geit van *A. Schoemaker* aan de Dedemsvaart, buurtschap Lutten, hoewel slechts drie maanden oud zijnde, sedert eenige dagen reeds een halve mengel melk geeft, terwijl de hoeveelheid dagelijks toeneemt. Het is bekend, dat de natuur voor het werpen van lammeren van die soort van dieren 21 weken tijds vordert.

* **Oosterwolde, 10 Julij.** Door eenige liefhebbers van vee is gepasseerde week in oogenschouw genomen, een vierjarige os van den heer *J. A. v. d. Sluis*, veehouder te Hemrik (prov. Friesland), welke eene buitengewone grootte heeft, als: voor hoog 1.70 Ned. el
achter 〃 1.60 〃
lang . . . . 2.60 〃
dik . . . . . 2.85 〃

Men moet zich te meer over de grootte van dit dier verwonderen, wanneer men bedenkt, dat er volstrekt geen voornemen bij genoemden heer was, om denzelven vet te maken ter slagting; deze os is even zoo mak als eene gewone koe.

* **Meppel, 10 Julij.** Gister is alhier bij den breeden kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente, van wege Z. M. den Koning, de opgave van een 12tal predikanten ontvangen, om daaruit een te kiezen, ter vervulling van de vacante betrekking van derden predikant, ontstaan door het overlijden van Ds. *M. C. van Houten*. — Ze zijn in alphabetische orde gesteld de volgende, als: *L. J. W. ten Bakkel* te Noordscharwoude, *B. G. Clement* te den Helder, *J. J. Damsté* te Koekange, *B. Jelgersma* te Doeveren, *J. A. P. Ris Lammers* te Eijerland, *J. W. Lem* te Wilhelminadorp, *F. Meijer* te Leersum, *H. S. J. van Rijsoort* te St. Pancras, *B. W. Scholten* te Lage Zwaluw, *K. T. van Setten* te Marken, *D. Slothouwer* te Kuinre en *J. E. Tol* te Zevenhoven.

* Woensdag avond hield de afdeeling Meppel van de Nederlandsche vereeniging tot afschaffing van den sterken drank haar eerste algemeene vergadering. Het getal aanwezigen was nog al vrij aanzienlijk te noemen. Bij afwezigheid van den voorzitter, den heer *C. L. van Woelderen*, bragt de Secretaris *C. J. Brutel de la Rivière* het gewoon verslag uit; daaruit bleek, dat de afdeeling reeds 13 mannelijke en nagenoeg even zoo vele vrouwelijke leden telde. Op eene sierlijke en bondige wijze, schetste de redenaar het nut en het doel der Vereeniging, gaf een overzigt van de vruchten, die reeds door de Vereeniging ook in ons land zijn aangebragt, en spoorde ten slotte tot deelneming aan, ter bevordering van het doen verdwijnen van den sterkendrank als volksdrank.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

B. de V. te Smilde, wegens beleediging met woorden van een bedienend beambte, vrijgesproken, als niet overtuigend bewezen. — K. S. te Smilde, wegens toebrenging van stooten van een bedienend beambte, vrijgesproken, als zijnde niet overtuigend bewezen. — H. O. te Smilde, wegens beleediging met woorden van een bedienend beambte, veroordeeld tot f 8 〃 boete. — H. R. K. te Hoogeveen, wegens moedwillige toebrenging van slagen, vrijgesproken, als niet overtuigend bewezen.

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE.

Zitting van 9 Julij 1857.

Te ruim 12 uur wordt de vergadering geopend. Tegenwoordig zijn 33 leden, afwezig is de heer *Vos*.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

1. Is ingekomen een adres van Jhr. Mr. *C. G. Junius van Hemert* te Dedemsvaart c.s., verzoekende eene subsidie uit de Prov. fondsen voor den aanleg van een klinkerweg van Kruisingasbrug over de Dedemsvaart langs Oud-Avereest over de Stapel tot den kunstweg van de Wijk naar Zuidwolde. Ter visie en aan de orde van afhandeling van andere zaken.

2. Gelijk besluit wordt genomen ten aanzien van een adres van *W. Bakker* en andere bewoners van het Aardsche Veld, gemeente Assen, bezwaren inbrengende tegen de plaatsing van den tolboom op den Rolderweg te Steendijk juist bij den afweg naar het Aardsche veld.

3. De Commissie voor het adres van de Kamer van Koophandel te Meppel, betrekkelijk de ondiepten in het Meppelerdiep brengt, bij monde van den heer *Sluis*, rapport uit; zij adviseert, om ter dezer zake aan Z. Exc. den Minister van Binn. Zaken een adres, in voegen door haar geconcipieerd, in te dienen, waarbij met klem wordt aangedrongen op de wegruiming der hinderpalen, die de voorgenomene verbetering van het diep verhinderen. Ter visie en nader aan de orde.

4. Dezelfde Commissie brengt, bij monde van den heer *Sluis*, rapport uit op het verzoek van het gemeente-bestuur van Coevorden, om eene subsidie van f 25.000 voor de daarstelling van een afwaterings- en scheepvaart-kanaal van Coevorden naar de Groote Vecht. Zij meende te weten, dat er thans een geheel ander plan bestaat als dat, waarvoor vroeger subsidie is verleend; de plannen en teekeningen daarvan zijn echter niet overgelegd en de commissie is ook aliunde daarmede onbekend; zij adviseert daarom, om het verzoek aan te houden, met uitnoodiging aan den adressant, om, wanneer het bestaan van een nieuw ontwerp wordt erkend, daarvan de teekeningen en verdere betrekkelijke bescheiden over te leggen.

5. Overgegaan zijnde tot benoeming van een suppletoir lid van het Collegie van Ged. Staten, wordt als zoodanig op nieuw gekozen de heer Mr. *J. Oosting* met 29 stemmen. De heer *Pelinck* bekwam 2 en de heer *Blom* 1 stem.

De heer *Oosting* verklaart zeer gevoelig te zijn voor deze herbenoeming en de betrekking te zullen aannemen.

6. Nopens het adres van de wed. *Fledderus*, om vergoeding te erlangen, voor het publiek gebruik, dat er van de Pieter Hummelen-brug over de Hoofdvaart gemaakt wordt, of wel, dat dezelve door de Provincie worde overgenomen, wordt besloten het adres te renvoijeren aan Ged. Staten, ten einde te trachten, met de adressante eene billijke schikking aan te gaan, en deswege in de najaarsvergadering te rapporteren.

7. Voor informatie wordt aangenomen het rapport van Ged. St. over hunne bemoeijingen, ten einde de bruggen over de Hoofdvaart te Smilde bij de Meesters- en van Liers-wijken weder voor de passage worden opengesteld.

8. Aan de orde wordt weder gesteld de missive van Ged. Staten d.d. 8 April j.l. no. 16, houdende verslag op het adres van den heer *C. W. E. Kijmmell* en anderen, betrekkelijk maatregelen, om de Molenwijk te Smilde op peil te houden. Conform die missive wordt besloten, met toevoeging aan de daarin vervatte conclusie van hetgeen in de motieven voorkomt, dat eene heffing van tonnengeld ten behoeve der adressanten, door den Provincialen schutmeester met de bestaande verordeningen niet is overeen te brengen.

9. Daarna komt in behandeling het nader door dezelfde adressanten ingediend verzoek, daarbij nader aanvraag doende om een tonnegeld te mogen heffen van de schepen, die de Molenwijk bevaren, tot bestrijding van een daar te stellen kunstwerk, of dat eene commissie uit de Staten worde benoemd, om de adressanten te hooren. Op voorstel van den Voorzitter, wordt het 1e gedeelte van het verzoek aangenomen voor informatie, als zijnde deswege reeds bij het onmiddellijk voorafgaand besluit beslist. Nopens het 2e gedeelte merkt de heer *van Echten van Holthe* op, dat, naar zijne meening, de adressanten reeds lang geholpen zouden zijn, zoo ze maar onderling eenstemmig waren; dat zij echter over de aan te wenden middelen en de wijze, hoe de kosten daarvoor te vinden, oneenig zijn, en dat zij niet zoo zeer de afvaardiging eener commissie verlangen, ten einde aan deze nadere inlichtingen te geven, als wel in de hoop, dat deze zal bewerken, dat de verschillende meeningen der belanghebbenden in overeenstemming gebragt worden. — Daar alle de leden kunnen gerekend worden, uit de verschillende opvolgelijk ingekomen adressen en stukken, genoegzaam met de zaken van de Molenwijk bekend te zijn, zoodat nadere toelichting als overbodig kan worden beschouwd, en het overigens minder op den weg der Staten, om de verschillende meeningen der belanghebbenden tot elkander te brengen, wordt, op voorstel van den Voorzitter, besloten ook het 2e gedeelte voor informatie aan te nemen.

10. Aan de orde wordt gesteld het rapport van Ged. Staten op het adres van A. W. *Vennik*, om verzoening in zijn lot. — De heer *van der Vlies* bevindt zich in de noodzakelijkheid, om het woord te vragen; het spijt hem, dat er antecedenten bestaan, die aan den adressant regt van spreken geven; hij is tegen het verleenen van pensioen aan gewezen Provinciale ambtenaren; hij gelooft, dat de Staten daartoe geene verpligting hebben, doch eenmaal is men er mede begonnen, en nu moet men met geene twee maten meten; adressant heeft geen regt, maar ook geen minder regt dan wie vroeger pensioen gekregen hebben. De reden, waarmede Ged. Staten de voorgestelde afwijzing motiveren, de hooge prijs van de verpachting, is voor hem van geen gewigt; er zijn wel pensioenen verleend aan ambtenaren, die lucratiever betrekkingen gehad hebben als *Vennik*; adressant is steeds oppassend geweest, en juist die oppassendheid heeft te weeg gebragt, dat anderen de inkomsten van het schut zoo hoog geschat hebben. Het blijkt ook uit het adres van *Tissingh*, dat deze schatting veel te hoog was; hij gelooft, dat men aan *Vennik* eene toelage moet verleenen. — Niemand meer het woord verlangende, wordt de afwijzende conclusie van het rapport van Ged. Staten in omvraag gebragt en aangenomen met 27 tegen 4 stemmen, die van de heeren *L. Homan*, *van der Vlies*, *J. T. Homan* en *W. F. Kijmmell*.

11. Voor informatie wordt aangenomen het bij geleidende missive van Ged. Staten overgelegd verslag van het gecommitteerde lid, wegens de bijwoning van de zevende vergadering van deelhebbers der Dr. Kanaalmaatschappij.

12. Aan de orde wordt weder gesteld het ter visie der leden voorgelegen bij geïnstrueerd verzoek van de kerkvoogden der Hervormde gemeente te Kloosterveen en Hijkersmilde, om eene jaarlijksche toelage van f 400-〃 uit de kas ad pios usus voor het halve tractement van den aldaar te beroepen tweeden predikant. — De heer *A. Homan*: zoo hij wel geïnformeerd is, dan is er in der tijd aanvrage gedaan om een hulpprediker; door het Rijk is eene zekere som daartoe verleend, en is er ook reeds een hulpprediker aangewezen; er is evenwel nog geen hulpprediker; er bestaan zwarigheden tegen diens in diensttreding, en is bij het klassikaal bestuur van Assen een verzoek ingekomen, om te doen wat de kerkeraad had behooren te doen; de deliberatien daarover zijn nog hangende; hij is van oordeel, dat deze deliberatien dienen af te loopen, alvorens op dit verzoek te beschikken. — De *Voorzitter* geeft te kennen, dat men eerst een gewoon predikant verlangde, doch later een hulpprediker uit gebrek aan fondsen; thans bestaat er vooruitzigt, dat men, door het erlangen van subsidien, een predikant kan bekostigen; hij zou van oordeel zijn, dat de gevraagde toelage, zonder eenig gevaar, dadelijk zou kunnen verleend worden. — De heer *A. Homan* dringt zijn gevoelen nader aan. — De heer *Sluis* zou er wel voor zijn, om deze zaak aan te houden tot na het reces, hetwelk welligt heden zal gehouden worden, om inmiddels, zoo noodig, nader onderzoek te doen. — Dien overeenkomstig wordt besloten.

13. Ten aanzien van het adres van den heer *A. van der Scheer* c.s., omtrent vrijdom van tol aan de gabel op den Rolderweg nabij Assen, ook voor *aangekochte* mestspecien, wordt besloten, hetzelve, daar het te laat is ingekomen, om te kunnen worden geïnstrueerd, te renvoijeren aan Ged. Staten ten fine van instructie en rapport in de najaarsvergadering.

14. Na eenige discussie, waaraan de heeren *v. d. Vlies*, *v. Echten v. Holthe*, *Sluis* en *A. Homan* deel nemen, wordt voor informatie aangenomen het verslag van Ged. Staten van het door hen verrigte ter uitvoering van het besluit der Staten van 8 Julij 1856 no. 7, om van het Rijk vergoeding te vragen voor het gebruik van het Prov. Geregtshof te Assen.

15. Voor informatie is aangenomen de kennisgeving van Ged. Staten van het eervol ontslag van den opzigter bij den Prov. waterstaat *A. de Geus* en de benoeming in diens plaats van *C. Wind*, onder goedkeuring der af- en overschrijving, ter vinding van het hooger tractement van dezen laatsten.

16. De aangevraagde magtiging, om uit de post voor onvoorziene uitgaven der loopende dienst f 82,98$\frac{1}{2}$ te voldoen, wordt verleend.

17. De voorgedragene af- en overschrijvingen van fondsen op de begrooting van de loopende dienst worden goedgekeurd.

18. Het voorstel van Ged. Staten, om eene verdieping op de vergaderzaal der Staten te doen bouwen en de zit banken in deze vergaderzaal met paardehaar te doen opvullen, is aangenomen.

19. De begrooting van kosten van het Prov. bestuur, voor zoo ver het Rijks bestuur is, voor 1858, wordt goedgekeurd.

Alsnu wordt er een reces van 20 minuten genomen.

20 Na wederopening van de vergadering, wordt de rekening over 1855 met algemeene stemmen goedgekeurd.

21. Conform het uitgebragt rapport wordt besloten ten aanzien van het verzoek van den heer *A de Geus* om pensioen.

22. Mede conform het uitgebragt rapport wordt besloten nopens het verzoek van den heer *J. S. Magnin* om eene gratificatie.

23. Alsnu komt in behandeling het rapport nopens het verzoek van den onderwijzer *Dijkstra* te Assen om eene toelage. — De heer *A. Homan*: Het schijnt, dat men in dezen toepast het spreekwoord: aanhouden doet verkrijgen; in den vorigen jare is wel niet onder deze firma, maar onder die van den heer *Nassau* hetzelfde verzoek gedaan. Het is toen afgewezen, en er bestaan thans geene redenen meer dan toen, om hetzelve toe te wijzen. Zoo in het vervolg op andere plaatsen dergelijke inrigtingen ontstaan, zullen ook deze toelagen aanvragen; men zal ze dan niet kunnen weigeren, en waar zal men dan blijven? hij verklaart zich tegen het rapport. — De heer *Pelinck* beantwoordt den heer *Homan*, en betoogt, dat men juist aan inrigtingen als deze, vooral bij den aanvang harer oprigting, subsidien behoort te verleenen. — In omvraag gebragt, wordt het rapport afgestemd met 22 tegen 11 stemmen. Voór waren de heeren *L. Homan, v. d. Vlies, v. Echten v. Holthe, Kniphorst, J. T. Homan, Alingh, Sluis, Pelinck, H. J. Carsten, Slingenberg* en *Oosting*.

24. Het voorstel van Ged. Staten, om meerdere fondsen ter verbetering van den Rolderweg beschikbaar te stellen, wordt aangenomen.

25. Alsnu komt in behandeling het rapport ten aanzien van het Reglement op den ijk der Honig- en Botervaten. Na eenige discussien worden de door de commissie voorgestelde wijzigingen opvolgelijk aangenomen. (Wij zullen in een volgend nummer het geheele Reglement, zooals het nu luidt, mededeelen). De heer *de Jonge* stelde voor, om achter art. 1 geen nieuw artikel in te voegen, houdende de bepaling, dat geen boter in een eenmaal gebruikt vat zou mogen geslagen worden. — De heer *van Echten van Holthe* verklaart er zich tegen, vooral ook, omdat de constatering uiterst moeijelijk zal zijn; hoe zal men, wanneer een vat vol boter aan de markt komt, kunnen zien, of het een nieuw of een reeds gebruikt vat is; deskundigen mogen het kunnen doen, hetwelk hij echter zeer betwijfelt, voor hem zou het onmogelijk zijn. — De heer *v. d. Wijck* keurt het gedaan voorstel goed, hij is er altijd voor geweest; eene dergelijke bepaling wordt ook in het Reglement van Zwolle aangetroffen. — De heer *van der Vlies*: Het zal zeer moeijelijk zijn, om de overtredingen te constateren. men diende dan de vaten wel van een onuitwischbaar teeken te voorzien; hij heeft den heer *de Jonge* geen reden hooren geven, waarom men geene oude vaten zou mogen gebruiken; hij meent, dat zoo de boer met oude vaten komt. en de boter daarin van mindere kwaliteit is, de koopman ook minder zal geven; zoo de vaten maar zuiver zijn, dan ziet hij volstrekt geen nadeel er in, dat de boter in oude vaten worde gelegd; het is in allen gevalle ook eene zaak, die tusschen kooper en verkooper moet geregeld worden, en waaromtrent z. i. geene reglementaire bepaling moet worden gemaakt. — De heer *de Jonge* erkent zijn voorstel niet gemotiveerd te hebben, maar had de heer *van der Vlies* de stukken gelezen, dan zou hij de motieven gevonden hebben in een advies van de Kamer van Koophandel te Meppel, bij de stukken voorhanden; hij achtte het overbodig dezelve te herhalen; de dagelijksche ondervinding leert het den handel, dat men in Engeland, waarheen toch de boter moet. minder voor de boter geeft, wanneer die in een oud fust is; het is niet de vraag, of de heer *van der Vlies* en de Engelschman verschillen, en wiens gevoelen het beste is, maar de handel vraagt slechts, hoe het meeste geld te maken. — Nadat nog de heeren *Sluis, van Echten van Holthe* en *van der Vlies* het woord gevoerd hadden, wordt het voorstel van den heer *de Jonge* in omvraag gebragt en verworpen met 27 tegen 6 stemmen: vóór de heeren *W. L. Tonckens, Blom, A. Homan, van der Wijck, de Jonge* en *L. Carsten*.

26. De adressen van kuipers te Hoogeveen en Meppel, worden alsnu aangenomen voor informatie.

27. Conform het uitgebragte rapport wordt besloten ten aanzien van het verzoek om subsidie voor den geprojecteerden kunstweg van Dwingelo naar de Dieversche brug.

28. Mede conform het rapport wordt besloten omtrent het verslag van Ged. Staten van de door hen aangewende pogingen, om voorwerpen van oudheid om niet voor de Provincie te verkrijgen.

29. Insgelijks wordt conform het uitgebragt rapport besloten omtrent de voorstellen van den Directeur der Drentsche Kan. Maatschappij tot vereffening van het met de Provincie bestaande geschil over de uitbetaling van de 5e en 6e termijn van het Prov. subsidie.

30. Aan de orde wordt gesteld het rapport op het adres van *W. Tissing*, om ontheffing van pachtpenningen of ontslag als pachter van het Paradijsschut. Op voorstel van den heer *van Echten*, ondersteund door meerdere leden, gaat de vergadering ten dezen over tot eene zitting met geslotene deuren.

Na wederopening wordt de zitting verdaagd tot 's avonds zes uur.

Vervolg in het volgend no.

ADVERTENTIEN.

Gevraagd:

Een ***LEERLOOIJERSKNECHT***, zijn werk grondig verstaande, om dadelijk in dienst te treden. Adres in persoon of met franco brieven, bij JACOB WINKEL, leerlooijer te Hoogeveen.

Die een boekweitmolen

verlangen te ***VERKOOPEN***, gelieven zich bij franco-brieven met ***opgave van prijs***, te adresseren aan het BUREAU dezer Courant, onder letter ***M***.

In een welgelegen oord in deze provincie, bij eene Weduwe van de P. G., in een zedelijk, fatsoenlijk burgerhuisgezin, waarin zich vier dochters bevinden, die het **WOL- en LINNENNAAIJEN** in ruimen omvang beoefenen, bestaat voor een ***JONG MEISJE***, (gaarne niet beneden de 12 jaar) gelegenheid, aldaar grondig onderwijs in dat handwerk te bekomen, en in 't geen verder tot eene eenigzints beschaafde opleiding behoort.

Brieven franco onder letter E. aan het bureau dezer Courant.

Puik best Tarwemeel,

1ste soort 22 ct. per Ned. pd., 2de soort 17 ct., te bekomen bij

J. A. BUS
te Veendam.

NB. Verzoeke **ZAKKEN etc.** franco in te zenden.

Bij den ondergeteekende zijn tot zeer civiele prijzen te bekomen, alle soorten van **IJZEREN MATEN** voor drooge waren, volgens het model, bepaald bij Koninklijk besluit van 3 Julij l.l. (Staatsblad No. 44).

Meppel, 9 Julij 1856.

J. H. DUVEEN,
Fabrikant, Zuideinde.

HET OPENBAAR EXAMEN

aan 't Gymnasium te Assen zal plaats hebben op DONDERDAG den 16 en VRIJDAG den 17 Julij a.s.

Vrijdag 6 uur. ORATIO van **J. VAN LOENEN:** ***de Solone.***
〃 van **I. SLUIS:** ***Athene onder Pericles.***

PRIJSUITDEELING en PROMOTIE.

Tot bijwoning van dit een en ander worden belangstellenden beleefdelijk uitgenoodigd.

AANZIENLIJKE VERKOOPING.

De Notaris HEPPENER te Borger, zal op Woensdag den 15e Julij aanstaande, 's morgens te tien uren te Nieuw-Buinen, gemeente Borger, ten huize en ten verzoeke van de Weduwe en Erven J. K. BENUS aldaar, PUBLIEK VERKOOPEN:

1o. Eene **BOERENPLAATS** met daarop staande uitmuntende ***behuizing*** en dubbele ***arbeiderswoning***, groot plus minus 15 bunders, en uitmakende de plaats no. 14 Noordkant Buinerveen; door verkoopers bewoond en gebruikt.

2o. Een **HUIS** en **ERF**, staande en gelegen op het Dwarsdiep te Nieuw-Buinen;

3o. De **VEENPLAATS** No. 23. Markiezenveen, gemeente Odoorn, groot ruim 7 bunders; en

4o. De **NOORDELIJKE HELFT** van de Zuidelijke Kijl Exloërveen gemeente Odoorn, groot ruim 20 bunders.

Borger, 7 Julij 1857.

J. HEPPENER, Notaris.

Op MAANDAG den 13 Julij 1857, 's voormiddags te 10 uren, ten huize van GERARD SMIT te Anlo,

publieke Verkoop van:

Eene nieuw getimmerde en roijale **BOERENBEHUIZINGE** met daarbij gelegen reeds ***ontgonnen*** en in ***ontginning*** zijnde ***VELDGRONDEN*** en daarop aanwezige ***VELDGEWASSEN***, staande en gelegen tusschen Anlo en Zuidlaren, zeer geschikt voor verdere ***ontginning en aanleg van Bosch***, te zamen groot ruim 20 bunders.

Eene groote hoeveelheid beste ***MEST***, op bovenstaande aanwezig.

Notaris: Mr. C. E. KNIPHORST.

Ten overstaan van Mr. N. W. SCHRÖEDER HOFSTEDE, Notaris te Norg, zullen **PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:**

Op WOENSDAG den 15[illegible] Julij 1857, des nademidda[illegible] om 2 uur, ten verzoeke [illegible] AREND POPKEN en Cons; [illegible] ***VELDVRUCHTEN***, [illegible] **ROGGE, BOEKWEIT en AARDAPPELE**[illegible] van plus minus 30 mudden LAND, op de Esch te Zui[illegible]velde, Gemeente Norg.

Op VRIJDAG den 17den Julij, des voordemiddags [illegible] tien uur, ten verzoeke van de Erven LUKAS BAVING[illegible] de ***VELDVRUCHTEN***, als **ROGGE, BOE**[illegible]**WEIT en HAVER** van plus minus 60 mudde[illegible] LAND, op de Esch te Zuidvelde.

Norg den 10 Julij 1857.

N. W. SCHRÖEDER HOFSTEDE.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 3—10 Julij. Geh.: G. Lutgert en J. S D[illegible]hoorn. — Bev.: J. J. Moes geb. Brouwer, van z.; F. Oli[illegible] geb. Reinink, van z.; J. A. Braakman geb. Strijker, van [illegible]

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 10 Julij.

Tarwe, Jarige	70 ℔ / 11.75	Boekweit, zand 60	N.pd. *f*	6[illegible]
„ Oml.	68 „ 8.80	„ „ 62	„ „	7[illegible]
dito.	70 „ 9.60	„ zwarte 62	„ „	6[illegible]
„ „ Old.	68 „ 8.55	„ veen 64	„ „	7[illegible]
„ „ „	70 „ 9.35	Paardeboonen.. *f*	7.25 à	7[illegible]
Rogge, N. Inl.	62 „ 5.65	Groene Erwten. „	00.00 à	00[illegible]
„ „ „	64 „ 6.25	Graauwe „ „	00.00 à	00[illegible]
„ O. „	66 „ 6.85	Koolzaad . . . *f*	00.00 à	00[illegible]
Haver. N. dikke	40 „ 4.05	Gort, grove . „	9.50 à	10[illegible]
„ „	42 „ 4.30	Gort, parel , „	00.00 à	00[illegible]
„ Voer	36 „ 3.60	Olie, raap p. vat „	51 25 à	00[illegible]
„ „	40 „ 4.00	Raapkoeken		à —[illegible]
„ Zwarte	36 „ 3.50	Lijnkoeken	—.—	à —[illegible]
„ „	38 „ 3.70	Boter 1ste soort *f*	40.00	à 00[illegible]
Garst, N. wint.	54 „ 5 55	Boter 2de „ *f*	37.00	à 39[illegible]
„ „ „	56 „ 5 95			
„ „ zomer	56 „ 5 75			
„ „ knob.	60 „ 6.10			

De handel in Granen was heden over 't geheel van wei[illegible] beteekenis en alleen bij gerijven tot nagenoeg vorige prij[illegible] verkocht. — Avcelzrad weinig aan en als vorend slepend [illegible] gaande.

ASSEN, 9 Julij. W.-Rogge f 7,50 tot f 8.25 [illegible] Zand-Boekweit f 6,50 a f 8.00. — Veenboekweit f 6.50 [illegible] f 8,00. — Haver f 0,00 tot f 0,00. — Ruigwitte A[illegible] appelen f 0.00 tot f 0,00; roode Venlosche dito van f 2[illegible] tot f 0.60. — Knollen van f 0,00 tot f 0,00. — Ro[illegible] Kool van f 0.— tot f 0,00. — Witte dito f 0.00 tot f 0.00. [illegible] Varkens, magere van f 00,00 tot f 00,00. — Stroo van f 00,00 [illegible] f 00,00. — Eijeren de 100 stuks f 2,25 a f 0.00. — Boter f 0,8[illegible] f 0.90. — Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0,57.

WOLVEGA, 8 Julij. Rogge f 0.00 tot f 0.00; aangevo[illegible] mud. — Boekweit van f 0.00 tot f 0.00; aangevoerd 0[illegible] mud. — Boter f 43.00; aanvoer 155 $\frac{1}{4}$, 61 $\frac{1}{8}$ en 0 $\frac{1}{16}$ tonn[illegible]

ZWOLLE, 10 Julij. Tarwe j. f 13.00 a f 11.50; d[illegible] (ruwarige) j. f 14.00 a f 00.00. — Rogge j. f 9.37^5 a f 7.[illegible] — Boekweit j. f 9.00 a f 8.25. — Garst j. f 5.50 a f 0.00. [illegible] Aardappelen Oude f 0.00 a f 0.00. Nieuwe f 3.20 a f 2.60. [illegible] Boter per ℔ f 1.20 a f 1.00; per $\frac{1}{8}$ Ton f 21.00 a f 20.[illegible]

MEPPEL. 9 Julij. Rogge f 7,75 a f 8,40. Boek[illegible] f 7,50 a f 8,75. Boter $1\frac{1}{2}$ N. ℔ f 1,40 a f 1,57^5 Bo[illegible] per $\frac{1}{8}$ vat f 18,00 a 20,75. Roggebrood de 6 N. pd. f 0[illegible] de 3 N. pd. f 0,00.

DEDEMSVAART, 8 Julij. Rogge f 8.40 Veenb[illegible] weit f 0.00 tot f 0.00. — Boter per Ned. ℔ f 0,00. — Re[illegible] f 0 00.

HARDENBERGH, 7 Julij. Rogge f 8.25 a f 8.50. Ve[illegible] Boekweit f 0.00 a f 0.00.

AMSTERDAM, 8 Julij. TARWE stil; 128 ℔ nieuwe w[illegible] onte Poolsche f 418; 126 ℔ oude bonte dito f 365 — ROG[illegible] tot vorige prijzen, met iets meer handel; 119 ℔ Archa[illegible] f 239 bij partij; 120 ℔ Pruissische f 230, 234, 235; 12[illegible] dito f 240; 125 ℔ dito f 250; 116 ℔ Petersb. f 231. — GAR[illegible] in een doen; 105 ℔ fijne Zweedsche f 195. — HAVER[illegible] BOEKWEIT zonder handel. — KOOLZAAD hooger bet[illegible] op 9 v. Olie in Oct. en Nov. £ 87. — LIJNZAAD zon[illegible] handel. — RAAPOLIE dadelijk en op levering williger; [illegible] 6w. f $52\frac{3}{4}$; Vliegend f $51\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; 1o. Sept. f $50\frac{1}{2}$, [illegible] f $50\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, Nov. en Dec. f $50\frac{1}{4}$; Mei f 50. — LIJNOL[illegible] dadelijk gevraagd en merkelijk hooger, op levering iets v[illegible]ter; op 6w. f $46\frac{3}{4}$; Vliegend f $45\frac{1}{2}$, 46; Najaar f 45[illegible] $45\frac{3}{8}$. — HENNEPOLIE op 6w. f $51\frac{1}{2}$; Vliegend f 50.[illegible] RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 95 a 100. — LIJNK[illegible]KEN per 104 stuks f 11 a f 15.

SCHIEDAM, 7 Julij. MOUTWIJN tot f 20 per [illegible] contant met veel handel. — JENEVER 100 pct. Amst. p[illegible] f 24 a $24\frac{1}{2}$ per vat contant.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1857.

	pct.	8 Julij.	9 Julij.
Nederl. W. S.	$2\frac{1}{2}$	$63\frac{11}{16}$	$63\frac{11}{16}$
„ „	3	77	77
„ „	4	$96\frac{3}{16}$	$96\frac{7}{16}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$91\frac{3}{16}$	
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	$159\frac{3}{8}$	$160\frac{1}{8}$
O. I. Leening	4	$95\frac{1}{8}$	$95\frac{3}{8}$
Aand. H.Spw.			
Aand. R.Spw.	$4\frac{1}{2}$		$100\frac{7}{8}$
Ned. B.			
Maats. Weld.		63	64
Rusland,			
Obl. Hope	5	$105\frac{1}{2}$	$105\frac{1}{2}$
Dito 1831/33	5		
Cert. 1840	4	$88\frac{1}{8}$	88
» Stieglitz	4	88	$88\frac{15}{16}$
Cert. v. Ass.	6	$67\frac{1}{4}$	
Polen,			
Aand. fl. 500	*f*	$154\frac{1}{2}$	$154\frac{1}{2}$
Obl.	4	$80\frac{3}{4}$	$80\frac{11}{16}$

	pct.	8 Julij.	9 J[illegible]
Spanje, Obl.	$1\frac{1}{2}$	$25\frac{1}{2}$	25[illegible]
Obligatien	3	$43\frac{1}{16}$	
Binnenl.	3	$38\frac{1}{16}$	$38\frac{5}{[illegible]}$
Amortisable			
Bewijz. Coup.		$5\frac{13}{16}$	5[illegible]
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	$78\frac{1}{2}$	78[illegible]
» »	4	$62\frac{3}{4}$	62[illegible]
» Metal.	5	$76\frac{5}{8}$	76[illegible]
» » N.	5		
» Nation.	5	$78\frac{3}{8}$	78[illegible]
» »	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{13}{16}$	39[illegible]
Belgie, Cert.	$2\frac{1}{2}$		
Rothschild	$2\frac{1}{2}$	53	53[illegible]
Portug., Obl.	3	46	46[illegible]
Brazilien	5		
Weener aandeelen	4	318	319

8 Julij. De variatiën waren onbeduidend even als de o[illegible] zettingen.

9 Julij. De markt was algemeen iets gunstiger gestemd[illegible]

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** TE ASSEN.

BIJBLAD, behoorende bij de Provinciale Drentsche en Asser Courant van Zaturdag den 11 Julij 1857, bevattende het vervolg van het uitvoerig uittreksel uit het Verslag van Gedeputeerde Staten aan de Staten der Provincie Drenthe, in hunne Zomervergadering van Julij 1857.

Regeling van waterstaatsbelangen met Groningen en Friesland.

Op de voordragt, ingevolge Uw besluit van 7 November 1856 daartoe aan den Koning gedaan, is door Zijne Majesteit, bij besluit van 6 December daaraanvolgende no. 65, op Uwe Vergadering magtiging verleend, om met de Staten van de Provinciën Groningen en Friesland gemeenschappelijk de waterstaatsbelangen van Friesland en Drenthe, in verband met die van de in de provincie Groningen op te rigten waterschap Westerkwartier, te regelen.

Kanalisatie.

Wij laten hier volgen, in dezelfde orde als in vroegere jaarverslagen, een kort overzigt nopens den stand der zaken van- en de in 1856 verrigte werkzaamheden aan- de onderscheidene in de Provincie in aanleg zijnde kanalen.

I. In de eerste plaats bepalen wij ons dus bij de werken der Drentsche Kanaal-Maatschappij.

In het verloopene jaar zijn de moeijelijkheden opgeheven, die aan de voortzetting dezer werken in den weg stonden, en zulks door de vaststelling van wijzigingen in de acte van concessie en in de statuten der Maatschappij.

Van de wijzigingen der concessie werd het ontwerp, zoo als het van de Hooge Regering was uitgegaan en door het Bestuur der Maatschappij was aangenomen, in de zomervergadering van 1856 aan U medegedeeld. Daarbij werd de Maatschappij ontheven van de graving van het zijkanaal naar Coevorden en van de eventuële verandering van de waterleiding uit lijn *b* (de verlenging der Hoogeveensche Vaart,) bewesten Drijber naar de Beilervaart; terwijl verder bij de gewijzigde statuten werd vrijgelaten eene vermeerdering van het maatschappelijke kapitaal met f 325,050.„, verdeeld in 591 aandeelen, ieder van f 550.„.

Op de voordragt, te gelijk bij de mededeeling van deze ontworpene wijzigingen, door ons gedaan, werd in Uwe genoemde vergadering den 18 Julij besloten en op ons de noodige magtiging verleend, om voor de Provincie in de Maatschappij deel te nemen voor 225 nieuwe aandeelen, zoodra zou zijn gebleken: *a.* dat minstens voor 248 nieuwe aandeelen was deelgenomen, en daardoor de inschrijving, met die der Provincie, zou bereiken het bedrag van $^4/_5$ van het geheel der aandeelen; en *b.* dat de voorwaarde, voorkomende in letter *c.* van het contract, door het Bestuur der Drentsche Kanaalmaatschappij 16 Julij 1851 met deelhebbers in de Algemeene Compagnie van 5000 morgens veen te Hoogeveen gesloten, zonder eenig voorbehoud zou zijn vervallen verklaard.

Nadat voorts de Koning, bij besluit van 27 Julij 1856 no. 80, de veranderingen, in de statuten gebragt, had goedgekeurd, en de Heer Minister gevolg had gegeven aan de bij Zijner Majesteits besluit van 1 Augustus 1856 no. 98 op hem verstrekte magtiging tot het aangaan eener nadere overeenkomst met het Bestuur der Maatschappij tot wijziging van hare acte van concessie, overeenkomstig het bovengemelde, daarvan vastgestelde ontwerp, waren nu de zaken der Maatschappij geheel op nieuw op eenen vasten voet geregeld, en was zij daardoor in staat gesteld, bij het welslagen der voorgenomene kapitaalsvermeerdering, hare taak weder op te vatten.

De tot die kapitaalsvermeerdering geopende deelneming werd met gunstigen uitslag achtervolgd, en nadat ons was gebleken, dat daarin voor het bepaalde getal van minstens 248 aandeelen was deelgenomen, en wij ons verzekerd hadden, dat ook aan de voorwaarde, sub b gesteld, was voldaan, is aan het besluit Uwer Vergadering van 18 Julij 1856 no. 6 door ons uitvoering gegeven, door voor de Provincie in die leening voor 225 aandeelen in te schrijven.

Wij hebben voorts, wat de voortzetting der werken betreft, nog te vermelden, dat, nog vóór het einde van het vorige jaar, door het Bestuur der Maatschappij aan den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken ter goedkeuring is aangeboden een project tot verlenging van de Hoogeveensche Vaart, van Nieuweroord tot aan de veenen onder Emmen, en een naar dat project ingerigt bestek, tot aanbesteding van een gedeelte dier verlenging, van het eerstgenoemde punt namelijk tot in het gehucht Zwinderen, over eene lengte van 7000 ellen.

Op die stukken, welke door den Heer Minister aan ons zijn in handen gesteld, hebben wij, na den Hoofd-Ingenieur te hebben gehoord, in het laatst van December rapport gedaan, waarbij wij, behoudens eenige weinige opmerkingen en voorgestelde bijvoegingen, tot goedkeuring hebben geadviseerd.

Ofschoon nu deze goedkeuring niet zoo spoedig volgen kon, dat ze nog vóór den aanvang van den voor de graafwerken geschikten wintertijd kon worden verkregen, zoo heeft dit evenwel die werkzaamheden niet behoeven te beletten, daar de Minister, bij eene beschikking van 16 December, aan het Bestuur der Maatschappij heeft vrijgelaten, om, in afwachting der goedkeuring, daarmede te beginnen, ten einde aan vele handen arbeid te verschaffen.

II. Het Oranjekanaal, uitgaande van de Hoofdvaart te Smilde, naar de Noord- en Zuidbargerveenen.

Ook in 1856 zijn de werkzaamheden aan dit kanaal, waarmede werd aangevangen in December 1853, weder geregeld en met kracht voortgezet.

Volgens de opgaven, medegedeeld door één der heeren ondernemers, was, op het einde van 1856, het kanaal, gerekend van het punt van uitgang te Smilde, over eene lengte van 22,006 ellen in de Gemeenten Smilde, Beilen en Westerbork, tot voorbij sluis no. 3 in de marke van Wesup afgewerkt, met de daarin gelegde 3 sluizen, 5 ophaal- en 5 draaibruggen en 3 loopdraaijen.

Voorts zijn in 1856 in de marke van Wesup en Noordsleen tot aan Schoonoord, over eene lengte van 4113 ellen, gemiddeld per strekkende el 52 kubieke ellen gronds uitgegraven en twee ophaalbruggen gebouwd.

Verder is in het Noordsleener- en Odoornerveen gegraven uit het kanaal en zijtakken:

uit het kanaal ongeveer 6272 ellen gronds, per strekkende el 29 kubieke ellen;

uit den noordwestelijken zijtak in het Odoornerveen ongeveer 800 ellen, per strekkende el 14 kubieke ellen;

uit het kanaal in het Odoornerveen ongeveer 1310 ellen, per strekkende el 21 kubieke ellen;

tusschen het Odoorner en de Noord- en Zuidbargerveenen ongeveer 7730 ellen lengte, per strekkende el 22 kubieke ellen.

Men kan dus met regt zeggen, dat de werken van dit kanaal zeer goed gevorderd zijn.

Het kanaal is 13 Mei 1856 tot in de Odoornerveenen, over eene lengte van vijf uur, voor de scheepvaart, hoofdzakelijk tot afvoer van turf, geopend. Er zijn, volgens dezelfde mededeeling, afgevoerd ruim 1500 dagwerken turf.

Als in betrekking staande tot de belangen vooral der kanalisatie van de Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, vermelden wij hier nog het volgende:

Bij missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 Maart 1856 no. 262, werd ons om berigt en consideratiën gezonden een aan Zijn Hoog Edel Gestr. gerigt adres van *H. F. Gosselaar* en anderen, zich noemende *medemarkgenooten in de marke van Noord- en Zuidbarge*. Deze verzochten daarbij, onder meer, dat aan requestranten of hunne regtverkrijgenden mogt worden vergund, om, volgens een bij de scheiding dier marke over te leggen ontwerp, eene kanaalverbinding te maken tusschen het Amsterdamsche veld (het zuidelijke gedeelte der marke van Zuid- en Noordbarge, aan de heeren *Meinesz* c.s. toebehoorende,) en het bovenpand van het Oranjekanaal, waarvan zij verzochten, dat het peil niet hooger dan op 16.50 el + A. P. mogt worden bepaald, — met doorsnijding van de door markgenooten met de Drentsche Kanaalmaatschappij overeengekomene kanaallijn, onder aanbod, om de wateren der marke, voor zoover boven dat kanaalpeil aanwezig, tot voeding van dat bovenpand te doen strekken.

Omdat de zaak niet dan na lang tijdsverloop voor behandeling rijp was geworden, hebben wij eerst op den 23 December 1856 aan 's Ministers opdragt kunnen voldoen. Vermits het bovenpand van 't Oranjekanaal, althans dat, 't geen vooralsnog als zoodanig bekend is, allerwaarschijnlijkst in het hoogste punt der Bargerveenen invalt, in allen geval naar het Amsterdamsche Veld heen eene aanmerkelijke daling van terrein te wachten is, zoo scheen ons alle verbinding onderling door een kanaal tot buitengewoon waterverlies op het bovenpand van 't Oranjekanaal te moeten leiden. Aangenomen al, dat het verlorene water door kunstmiddelen ware te vergoeden, dan nog scheen ons, daargelaten de vraag, of het in de bedoeling der adressanten lag, op die wijze waterverlies te vergoeden, uit een ander oogpunt de verbinding voor 't Oranjekanaal niet wenschelijk. Wij hadden op het oog het gevaar der concurrentie voor het Oranjekanaal met dat van de Drentsche Kanaalmaatschappij, een gevaar, waaraan wij meenden, dat, *zonder noodzaak*, eene maatschappij, die eene voor Drenthe hoogst nuttige onderneming geheel met eigene krachten heeft tot stand gebragt, niet mogt worden blootgesteld. De toekomst zou de noodzakelijkheid kunnen aanwijzen, in het heden zagen wij ze niet. Op deze gronden hebben wij aan Zijne Excellentie den Minister geadviseerd, in beschikking op dit gedeelte van het adres te verklaren: „dat voor„alsnog van de noodzakelijkheid tot daarstelling eener „kanaalverbinding tusschen het Amsterdamsche veld „en het Oranjekanaal, met doorsnijding van de met „de Drentsche Kanaalmaatschappij overeengekomene „kanaallijn, niet is gebleken; dat die verbinding op „een peil van 16.50 el + A. P., bij het aangeno„mene peil boven sluis no. 4 van het Oranjekanaal, „en de waarschijnlijkheid dat het Amsterdamsche „veld een lager peil vordert, ook *zonder groot wa„terverlies* voor dat kanaal niet schijnt te kunnen „plaats hebben, en dus zou strijden met art. 18 der „concessie van de Drentsche Veen- en Midden-Ka„naalmaatschappij; dat echter latere gebeurtenissen, „zoo als eene verlenging van het Oranjekanaal op „lager peil, of aanneming van zoodanig lager peil „voor een zijtak van dat kanaal, die verbinding bin„nen de grenzen van voormeld art. 18 mogelijk zou„den kunnen maken, en dan de noodzakelijkheid „daarvan op aanvraag nader zal kunnen worden be„oordeeld."

Wij overschrijden eenigermate de grenzen van dit verslag, door, tot aanvulling van 't geen wij hebben medegedeeld, te vermelden, dat bij dispositie van den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken van den 14 Januarij 1857 no. 158, 3e afdeeling, op dit gedeelte van het adres geheel in den geest van ons advies is beschikt. Wij voegen er bij, dat, in beschikking op dat deel van het verzoek, 't geen daartoe strekte, dat het peil op het bovenpand van 't Oranjekanaal niet hooger mogt worden bepaald, dan op 16.50 + A. P., bij diezelfde dispositie is te kennen gegeven, dat het bedoelde peil is bepaald op 18.30 + A. P., tot welke peilsbepaling men was overgegaan met het oog op de ligging der zandlaag in de eerst bereikt wordende veenen van Zuid- en Noordbarge, doch dat aan de bovenvermelde peilsbepaling de voorwaarde is verbonden, dat het kanaal niet mag worden verlengd ten oosten van de tegenwoordige eigendommen der Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, in de Bargerveenen, dan onder nadere goedkeuring van het Gouvernement.

III. Het kanaal tot verbinding van de Drentsche Hoofdvaart te Assen met de haven der Stad Groningen, het Noord-Willemskanaal.

In ons jaarverslag van 1856 gaven wij kennis van de in 't begin van dat jaar bij ons ontvangene dispositie van den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Junij 1855 no. 136, waarbij, namens den Koning, aan de Heeren *van Ittersum c.s.*, te Groningen, concessie werd verleend tot de graving van dit kanaal, uitgaande uit of nabij de kolk der Hoofdvaart te Assen en zullende loopen door de Gemeenten Assen, Vries, Eelde en Haren, tot in de haven der Stad Groningen, en deelden wij toen tevens mede het te gelijk met die dispositie aan ons toegezondene tarief der eventueel op het kanaal te heffen sluisgelden, zoo als het bij Koninklijk besluit van 13 Februarij 1856 no. 63 werd vastgesteld.

In den loop van 1856 is door concessionarissen, die de vrijheid hadden verkregen, de concessie over te dragen aan eene naamlooze maatschappij, de deelneming voor de oprigting van zoodanige maatschappij opengesteld, met een maatschappelijk kapitaal van f 200.000„, uitmakende, met de verleende subsidiën door het Rijk van f 200.000„, en door de Provinciën Groningen en Drenthe en de Steden Groningen en Assen ieder van f 25.000„, een totaal van f 500.000, welke som, volgens de raming, voor de bestrijding der kosten ruim toereikende zoude zijn.

Nadat de deelneming tot het bepaalde bedrag van f 200.000„ in aandeelen van f 500„ was volgeteekend, constitueerde de Maatschappij zich den 6 Augustus 1856, onder de benaming van Noord-Willems-Kanaalmaatschappij, en stelde zij hare statuten vast.

Volgens de voorwaarden der concessie, moet het kanaal zijn voltooid binnen 4 jaar na hare dagteekening en derhalve vóór 23 Junij 1859.

In het jaar 1856 is met de werken nog niet kunnen worden aangevangen.

Een bestek echter voor de graafwerken van een gedeelte van het Kanaal in de Gemeente Vries, van nabij den weg van Tinaarlo naar Ide, zuidwaarts tot nabij den weg van Taarlo naar Vries, over eene lengte van 6253 ellen, is door het Bestuur der Maatschappij opgemaakt en op het einde van de maand November, volgens art. 5 der concessie, aan onze goedkeuring onderworpen.

Ofschoon wij het beter en doelmatiger hadden geacht, dat door het Bestuur ware overgelegd een volledig plan van aanleg van het geheele kanaal, ten einde met meer kennis over een deel te kunnen oordeelen, hebben wij evenwel, om mede te werken tot een spoedig begin van uitvoering, aan het aangebodene partiële bestek onze goedkeuring verleend,

doch niet dan onder de uitdrukkelijke reserve, dat wij bij die goedkeuring vrij bleven in ons oordeel over het later aan ons te onderwerpen volledige plan van uitvoering van het werk.

IV. Kanaal van Coevorden naar de Vecht.

Ten aanzien van dit kanaal, hetwelk moet dienen tot verbetering der afwatering van de omstreken van Coevorden en te gelijk voor een scheepvaartskanaal, deelden wij in ons vorige jaarverslag mede, dat er uitzigt was geopend op een rijkssubsidie voor diens aanleg van f 60.000, en vermeldden wij tevens, dat in de herfstvergadering van 1855 vooreerst was aangehouden de beschikking op een toen ingekomen adres van het Gemeentebestuur van Coevorden, om eene bijdrage uit de provinciale fondsen van f 25.000, in plaats van het vroeger daarvoor toegezegde subsidie.

Om de U bekende reden, de bestaande onzekerheid namelijk van het al of niet uitvoeren, door de Drentsche Kanaalmaatschappij, van de verlenging der Hoogeveensche Vaart, is ook in 1856 op dit verzoek nog niet beschikt. Het rijkssubsidie van f 60,000.—, waarop uitzigt was gegeven, kan echter als verzekerd worden beschouwd, daar reeds een derde gedeelte daarvan op de staatsbegrooting van 1856 is beschikbaar gesteld.

Overigens hebben wij ten aanzien van dit kanaal nog mede te deelen, dat in genoemd jaar aan ons is gerenvooijeerd, om gemeenschappelijk met onze Ambtgenooten in de Provincie Overijssel daarop te dienen van consideratiën en advies, een nader adres van de heeren *Dommers* en *Slingenberg* te Coevorden, waarbij zij, onder overlegging van kaarten en toelichtende plans, concessie vragen voor den aanleg van een afwaterings- en scheepvaartskanaal van Coevorden naar de Groote Vecht, overeenkomstig een daarvoor door hen aangeboden concept. Dit concept was eenigzins afwijkende van het vroeger door dezelfde ondernemers aangebodene en in ons jongstvorige verslag reeds vermelde ontwerp, daar volgens hetzelve het kanaal op een hooger punt in de Vecht zou vallen en meer voor een scheepvaartkanaal zou zijn ingerigt. Wij hebben ons verslag daarop gezonden aan onze genoemde Ambtgenooten, ten einde te gelijk met hun advies, in stede van gemeenschappelijk rapport, aan den Minister opgezonden te worden.

V. Verbetering van het Meppelerdiep.

Aangaande den stand dezer zaak hebben wij de volgende feiten mede te deelen:

1o. Aan de Commissie uit Uw midden, belast geweest, om bij den heer Minister van Binnenlandsche Zaken aan te dringen op de afdoening der zaak van de verbetering van het Meppelerdiep, is, volgens haar rapport, door dien Staatsambtenaar te kennen gegeven, dat de met die zaak in het naauwste verband staande regeling met de eigenaren van de Staphorsterschutsluis, rakende het vaststellen van een billijker tarief van de voor het gebruik van die sluis te heffen sluisgelden, door de Regering hoogst noodig werd geacht en de door haar bedoelde regeling, die afhankelijk was van de beslissing van moeijelijke regtspunten, niet alleen niet uit het oog verloren, maar zooveel mogelijk bespoedigd zou worden.

2o. Ter onzer kennis is gebragt eene beschikking, door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, onder de dagteekening van 28 October ll., genomen op een adres van *J. G. de Jonge* c.s., verveeners en schippers te Hoogeveen, waarbij werd aangedrongen op eene verbetering van het Meppelerdiep en eene vermindering der sluisgelden aan de Staphorstersluis, bij welke beschikking aan de adressanten werd te kennen gegeven, dat de zaak dezer verbetering voortdurend een onderwerp van overweging bij de Regering uitmaakte, doch dat eene beslissing daaromtrent in verband stond met de regeling der aangelegenheid van de Staphorstersluis, ter zake waarvan op dat tijdstip een overleg werd gehouden, bij hetwelk de belangen der adressanten, voor zoover de te heffen sluisgelden betreft, niet uit het oog zouden worden verloren.

3o. *J. van Hees Hartsuiker* en vijf anderen, schippers te Meppel, Hoogeveen en Smilde, hebben eenigen tijd later zich bij adres aan ons Collegie gewend, met het verzoek, om eene vermindering te bevorderen van de doorvaartregten aan de Staphorsterschutsluis, in verband met de noodige verbeteringen van het Meppelerdiep.

Wij hebben dit adres gezonden aan den heer Minister van Binnenlandsche Zaken, met het beleefde, doch zeer nadrukkelijke verzoek, om de beëindiging dezer zoo lang reeds hangende zaak zooveel mogelijk bevorderlijk te willen zijn.

Bij de vermelding dezer feiten kunnen wij ons niet onthouden, een terugblik te werpen op de geschiedenis der zaak, voor zooveel de laatste jaren betreft.

Nadat alle vroegere pogingen tot verbetering van het Meppelerdiep waren afgestuit, eensdeels op den onwil van Overijssel, om daaraan mede te werken, anderdeels op de groote bezwaren, die aan de verwezenlijking van de zijde van dit Gewest alléén in den weg stonden, werd op die verbetering, in het voorjaar van 1853, plotseling *het meest verblijdend uitzigt* geopend. De toenmalige Minister van Binnenlandsche Zaken deelde ons, bij brief van 6 Maart 1853 no. 2, 3de afdeeling, A, mede een *op last der Regering* opgemaakt ontwerp van verbetering van dezen waterweg. De Minister was van gevoelen, dat die verbetering, met hulp van het Rijk, moest worden tot stand gebragt door de vereenigde krachten van de Provincien Overijssel en Drenthe. Als middel tot dekking der kosten werd aan de hand gedaan de heffing van een scheepvaart- en lijnpadregt, in verband tot de reductie van het tarief van heffing aan de Staphorstersluis tot op de helft. Bij die missive werd het exorbitante dier heffing in een helder licht gesteld: het bedrag van den jaarlijkschen tol, op *f* 12,000-„ aangenomen (het publiek gerucht schat echter de opbrengst veel hooger,) en het kapitaal gesteld op *f* 120,000-„, dat zeker niet te laag is, dan genieten de geïnteresseerden jaarlijks tien procent, terwijl de kosten niet één procent kunnen bedragen. De Minister verklaarde bij dat schrijven uitdrukkelijk, de wijziging van het tarief, laatstelijk toegestaan bij Koninklijk besluit van 19 Mei 1840 no. 79, *zoo noodig*, aan den Koning *te zullen voordragen*. — Het bestuur der Provincie Drenthe greep gretig deze gelegenheid aan, om van hare belangstelling blijk te geven. Immers, nadat Overijssel zich ongenegen had betoond, mede te werken, werd bij besluit der Staten van Drenthe de verbetering van het Meppelerdiep genomen voor rekening dier Provincie, in hoofdzaak onder voorwaarden, dat dit vaarwater in onderhoud en beheer aan haar werd overgedragen; dat het Rijk zou verleenen een subsidie van *f* 30,000-„, en dat aan Drenthe zou worden toegestaan de heffing van een scheepvaart- en lijnpadregt als bedoeld, bepaaldelijk met vermindering van het tarief van heffing aan de Staphorstersluis. — Dit besluit was geheel in den geest van de van regeringswege gedane voorstellen. Nadat het door ons (3 Augustus 1853,) aan Zijne Excellentie den Minister was medegedeeld, werd, in antwoord daarop (brief van 25 April 1854 no. 127, 3de afdeeling,) te kennen gegeven, *dat de zaak betrekkelijk de verbetering van het Meppelerdiep kon gerekend worden te zijn beslist*, en dat het eenige, dat nog moest worden bepaald, was, door wien het werk zou worden uitgevoerd en wanneer het aangevangen zou worden. Daar het zeker was, dat de Provincie Overijssel onwillig was, het werk uit te voeren, bleef, in de bestaande omstandigheden, voor den uitvoerder, naar het schijnt, alleen de keus tusschen de Provincie Drenthe en het Rijk. Schoon niet langs officiëlen weg, hebben wij dan ook vernomen, dat werkelijk bij de Regering in aanmerking kwam, of niet het Rijk zelf zich de onderneming geheel moest aantrekken. Wat daarvan zij, zooveel was zeker: wij vertrouwden op de verklaring der Regering, dat de zaak zelve, de verbetering, *verzekerd* was.

Sedert het besluit der Staten van Drenthe, waarbij zij, op het eigen voorstel der Regering, *in haren geest* zich bereid hebben verklaard, het werk tot stand te brengen, dat, volgens aller overtuiging, volstrekt tot stand komen moet, zijn nu intusschen bijna *vier* jaren verloopen, en de zaak blijft die ze was. — *En* Uw Collegie *en* het onze zijn bij herhaling met aandrang bij de Regering opgetreden, om afdoening te bevorderen. Te vergeefs, tot nu toe! — Het schijnt, dat de *onwil* van Overijssel en het *verzet* van de geïnteresseerden in de Staphorstersluis meer kracht oefenen, dan de dezerzijds betoonde bereidwilligheid, om de inzigten der Regering te volgen. De Regering schijnt terug te deinzen voor den maatregel, om een tarief van tolheffing te verlagen, 't geen zij zelve exorbitant heeft genoemd, en tot welken maatregel zij in Maart 1853 ten volle bereid was.

Wij zien zeer goed in, dat de participanten in de Staphorstersluis de zaak wenschen te houden in statu quo; wij kunnen ons des noods voorstellen, dat het Bestuur van de Provincie Overijssel zich weinig haast, om de bezwaren van hare nabuurzuster te helpen uit den weg ruimen, bezwaren vooral, die de veenexploitatie aan de Dedemsvaart, het eigendom der Provincie Overijssel, begunstigen, — maar wij kunnen niet begrijpen, dat de Hooge Regering een toestand zou willen bestendigen, dien zij sedert zoo lang als gebrekkig kent en die de scheepvaart eener geheele Provincie zoozeer belemmert. Dit doet ons de hoop op haar gevestigd houden. Eene spoedige vervulling wordt echter bijna door den drang der omstandigheden nog meer geboden, dan door ons gewenscht. Reeds voor de nu bestaande scheepvaart is de toestand belemmerend. Behalve dat de schepen op het Meppelerdiep afhankelijk zijn van den wind en door menigte van kronkelingen worden opgehouden, zijn er voorbeelden, dat geheele vloten van schepen vastzitten op ondiepten in het Meppelerdiep, op Overijsselsch grondgebied: één zwaargeladen schip raakt vast in de ondiepe geul, en daardoor komen kleinere en min zwaargeladene schepen, die willen voorbij varen, daarnevens aan den grond. Dit bezwaar, dat zich nu reeds voordoet, moet toenemen door de steeds toenemende scheepvaart op de Hoogeveensche Vaart; het zal zich dit jaar in nog meerdere mate voordoen, door de openstelling van het Oranjekanaal voor de scheepvaart. Wat zal het zijn, als de Noord-Willemsvaart hare vloot zal hebben gevoegd bij het tal van schepen, dat nu reeds het Meppelerdiep bevaart? Al de kanalen in Drenthe, waaraan zoo enorme kapitalen zijn besteed, worden nutteloos, wanneer de weg naar zee versperd is. Ieder jaar vertraging in de wegruiming der belemmeringen op het Meppelerdiep, brengt aan de overigens zoo nuttige ondernemingen, waaraan men die kanalen dankt, eene gevoelige wonde toe, evenzeer als aan de veenexploitatiën, die er op hebben vertrouwd, en aan den handel, die er zijn eenigen weg in vindt.

HOOFDSTUK XII.

Wegen.

Provinciale wegen.

Onderhoud.

De provinciale kunstweg van Assen naar de Hilte bevindt zich in goeden staat, met uitzondering van het gedeelte tusschen Assen en Rolde, dat ten gevolge van de minder goede constructie, in niet gunstigen toestand verkeert. Voor de verbetering van dit gedeelte is dan ook aanvankelijk op de begrooting voor 1857 eene som van f 4000.— door Uwe Vergadering beschikbaar gesteld; doch daarvoor zal een aanmerkelijk grooter bedrag gevorderd worden, daar het bij onderzoek is gebleken, dat dit gedeelte wegs, zonder van gronds op geheel vernieuwd te worden, niet in duurzaam goeden staat te brengen is.

Voor het onderhoud van den geheelen weg is in 1856 aangewend:

Voor kosten van aankoop van geslagene keijen f 2525.25;

Voor het verwerken daarvan, voor het onderhoud der tolhuizen en voor sneeuwopruimingen f 234.06; te zamen f 2759.31.

De provinciale weg van Meppel tot Leenderts bevindt zich in voldoenden staat. Volgens overeenkomst met het provinciaal Bestuur van Overijssel, wordt dit gedeelte wegs, uitgezonderd de daarin gelegene twee bruggen, waarvan het onderhoud aan Drenthe is verbleven, te gelijk met het overige gedeelte op Overijsselsch territoir van Leenderts tot Zwartsluis, tegen genot van den tol, door die provincie onderhouden. Ook de bedoelde twee bruggen zijn in goeden staat.

Opbrengst der tollen.

De tol op den weg tusschen Assen en de Hilte welke aan den tolboom no. 1 bij Assen voor het geheele jaar, en aan de overige drie tolboomen, no's 2, 3 en 4, tot aan 1o Mei 1856, bij gaardering is geïnd, doch van af dit tijdstip aan laatstgemelde drie barrières door pachters is ontvangen, heeft onzuiver opgebragt als volgt:

Aan den tolboom no. 1 bij Assen		*f* 2264.65^5.
id.	„ 2	- 660.27^5.
id.	„ 3	- 535.15^5.
id.	„ 4	- 850.29.
	totaal	*f* 4310.37^5.

De tolmeesters hebben tevens de dienst van wegwerkers verrigt.

Op den weg van Meppel tot Leenderts werd, gelijk reeds is opgemerkt, de tol door en ten behoeve van de provincie Overijssel geïnd.

Het grasgewas op de bermen des wegs van Assen naar de Hilte is verpacht geweest voor f 14.35.

Gemeente- en buurtwegen.

Wegen, waarvan het onderhoud is ten laste van gemeenten, worden in de provincie slechts weinig gevonden, als komende dat onderhoud meestal ten laste van gehuchten, buurten, markgenootschappen of bijzondere personen.

Met de handhaving der verordeningen op het onderhoud en de policie der wegen zijn in de eerste plaats de Gemeentebesturen belast. Ofschoon er vrij geregeld maandelijks schouwingen, althans van een deelte der wegen in iedere gemeente, worden verrigt, zoo laat nogthans de toestand, waarin de wegen hier en daar zich bevinden, dikwijls te wenschen over, waarvan de oorzaak naar ons inzien hoofdzakelijk daaraan is toe te schrijven, dat de gebreken, die tijdens de schouw bestaan, in de daarvan opgemaakte processenverbaal niet alle naar behooren worden vermeld en geconstateerd.

De voetpaden worden vrij geregeld in goeden staat onderhouden en, wanneer dit noodig is, vooral in het najaar, met zand opgehoogd.

(*Vervolg in een volgend Bijblad.*)